

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 36—
pol leta 18—
četrt leta 9—
na mesec 3—

za Nemčijo:

celo leto naprej K 40—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 48—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 63.

Izbija vsak dan svojo izredno moč in praznik.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijskih no dogovor.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vsake po nakazilu. Na samo pisane naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna tiskarna“ telefon št. 63.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej K 32— | četrt leta 8—
pol leta 16— | na mesec 2-70

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v l. nastr. levo), telefon št. 34

Bridko bodo razočarani.

Na Dunaju si pripravljajo nova razočaranja. Ministrski predsednik je do-
lil dovoljenje nemških radikalcev,
da sme predložiti parlamentu svoje
richtlinije za reformo ustave ter posku-
siti, ali res ne gre ozdraviti državo
po nemškem receptu. Na kratko smo že
včeraj povedali, za kaj gre. Režim in-
ni, da si bo rešil življenje, če se mu
posreči premotiti narode z raznimi no-
votarijami, ki bi bile le nova obleka za
staro čarovnico nemškega birokratičnega
centralizma.

V naprej moramo izjaviti, da so
Seidlerjeva okrožja danes za nas rav-
no tako nesprejemljiva kakor so bila
takrat, ko jih je začel kuhati blagi
Clam - Martinic. Vlada, ki meni, da se
hodemo spuščati v debato o takih pred-
logih, ki so nam zastupljene drobne
mesto belega hleba, je neozdravljiva.
Doživela bo najbridkejšo razočaranje.

Priznati pa ji moramo, da je ostala
sebi zvesta. V svojem znamenitem go-
voru oktobra 1917, je načelnik Jugo-
slovanskega kluba dr. Korošec opozoril
vso javnost, da sta Seidler in Wekerle
rekla, da nikdar ne bosta pu-
stila, da se uresniči deklaracija
od 30. maja. Slovensko pa je tu-
di izjavil, da vsled tega »veto« Jugo-
slavani ne morejo vreči svojega progra-
ma v koš, zato znova opozarja na svo-
jo zahtevo.

Zato na Seidlerjeve »nove« načrte,
ki niso drugega nego okorna orodja iz
vsenemškega arzenala, ne bomo od-
govarjali le s pasivno rezistenco in
in molčečo potrpežljivostjo poskusnih
kunccev, temveč bomo odgovarjali na
nje z odkrito besedo. Povedali bomo
vedno znova, kaj hočemo, in čim bolj
vidimo, da je režim nepristopen vsaki
pametni misli, da je Dunaj neodrešljivo
vkovan v verige nemške oblasti,
tem bolj bomo premišljevali in se
pripravljali na trenutek, ko bo mogoče
prodrati naša volja po lastni državi.

Malodušni in slabotni poskusi pred-
staviteljev režima, nas vjeti v pasti
malih koncesij, sladkih besed in trpi-
kih groženj, nas samo potrjujejo v pre-
pričanju, da se z neodoljivo silo pri-
bližujemo narodni svobodi.

Privilegij želodca.

Demisija ministra za prehrano gm.
Höferja je značilen simptom. Ne vemo,
katera verzija je pravilna, ali ta, da je
obupal nad položajem in vrgel puško v
keruzo, ali je padel res kot žrtva diolo-
matov, ki mu sedaj očitajo, da je kriv
premagane mirovne pogodbe z Ukra-
jino. Vemo, da je sklicevanje na bole-
nost le prazen izgovor in da je pod vo-
dstvom gm. Höferja prehrana države do-
spela do one točke, kjer pričinja kata-
strofa, ako pravočasno ne pride mož,
da reši, kar se rešiti da.

Pred nekaj dnevi smo objavili pro-
test poslanca Korošca radi enostranskega
postopanja urada za ljudsko prehra-
no v prilog nemškemu želodcu. Iz tega
protesta je razvidno, kako ravnavajo go-
spodje na Dunaju, katerim je izročena
skrb za vso državo, za vse prebivalstvo,
za vse narode, kadar jim eče voda o grlo.
Takrat brez pardona razdelijo drž-
avo v dve polovici, v manjšo nemško
in večjo slovansko. Manjšo vzamejo
pod svojo zaščito, posvetijo ji vso lju-
bezen, večjo polovico pa, slovanske na-
rode in slovanske dežele, puščajo v ne-
mar, ogoljufajo za njihove pravice in
gosto si zamašijo ušesa, da bi ne slišali
klice obupa in ogorčenja nad krivičnostjo
dunajske vlade. Politični privilegij
Nemcev je postal v vojni tudi še privi-
legij nemškega želodca. In najvišja
maksima odgovornih voditeljev države
ne prehrane je postala baš pod gm. Hö-
ferjem ta: da imajo le nemške dežele
dovolj jesti, slovanske naj poginejo.

Tako so na Dunaju postavili zmisel
prisilnega gospodarstva z žitom na glavo.
Naj se jed odtegne kupčiji, da bodo
vsi enako dobili, to je glavni princip po-
državljenja prehrane. V zmislu tega
principa so izšle naredbe, ki določajo
za vsakega prebivalca v državi enako
množino moke in kruha in ki predpisu-
jejo, kako naj se ta množina pokriva.
Ti predpisi pravijo: 1.) Vsaka dežela
preživlja najprej svoje nepreskrbljene
(Nichtselbstversorger); 2.) dolžna je
dati od svojega žita drugi del deželi še
le, če ima za 12 mesecev dovolj za
svoje preskrbljene; 3.) iz tujih dovo-
zov (torej predvsem z ogrskim in ro-
manskim žitom) se krijejo pasivne de-
žele po razdeljevalnem načrtu, ki ga do-
loči dunajski zavod za promet z žitom
v vojnem času. Ta zavod je ugotovil,
koliko žita, oziroma moke potrebuje
vsaka dežela v tednu, in ima dolžnost
od razpoložljivih zalog nakazati, oziro-
ma pošiljati deželam toliko, da je izra-
čunjena minimalna kvota: pokrita.

Narščajoče pomanjkanje žita je že
kmalu v jeseni lanskega leta pokazalo,
da ni žita v državi, da bi se mogla kvo-
ta, ki pripade na vsako deželo, v polnem
obsegu pokriti. Treba je bilo reducirati
množino moke za približno eno šestino.

Odkar je začela biti trda z moko,
opažamo, da pričinja Dunaj meriti z

dvojno mero. Zavod za promet z žitom
pod patronanco prehranjevalnega ura-
da, pošilja, kar more dobiti, v prvi vr-
sti nemškimi deželam, najmanj pa dá
Jugoslovanom in Galiciji. Čim manj žita
prihaja v državo, tem bolj neenako-
merno ga razdeljuje. Naše dežele do-
bivajo od tedna do tedna manj, privile-
girane dežele pa, skoraj bi rekli, od ted-
na do tedna več. Le pogledimo statistiko.
Od 15. avgusta do konca decembra
1917 je dobil Dunaj 117% tega, kar bi
imel dobiti po naredbi, ostala Nižja Av-
strijska je dobila v istem času 102%,
Gorenja Avstrija je razpolagala s 133%
normalne kvote, Solnograška s 124%.
V istem času pa je pripadalo na Kranjsko,
ki je takrat morala prehraniti na ti-
soče in tisoče vojaštva, 56%, na Pri-
morje, kjer je sedel vojak poleg voja-
ka, kjer na Krasu takorekoč ni rasla no-
bena bilka, in na katere kvote so parti-
cipirali tudi vsi evakuiranci, le 78%!
In celo Dalmacija, ki nima doma ne me-
sa, ne sadja, ne sočivja, je dobila ko-
maj 80%! V zadnjih šestih tednih leta
1917, se je to razmerje še znatno po-
slabšalo na škodo naših dežel. Dolenja
Avstrija je dobivala 122%, Gorenja Av-
strija 112%, Solnograška 141%, Pred-
arlška 100%, Štajerska pa se je morala
zadovoljiti že z 92%, Primorska s 70%
in uboga Kranjska z 58%. Se huje je
bilo v Galiciji, ki je dobila samo 44%
tega, kar najnujnejše potrebuje. Da go-
vorimo konkretno: v istem času je do-
bil Dunaj 3000 vagonov žita več, kot bi
ga smel dobiti, ako bi se pravično raz-
deljevalo!

Urad za prehrano se izgovarja na
slabe transportne razmere in v zavodu
za promet z žitom pravijo, da skušajo
biti vselej in vsem pravični. Številke pa
govore jasneje kot vsaka beseda. Ži-
vimo v silno trdih časih in prehranjeval-
na kriza postaja od dne do dne ostrejša.
Ako nam vojna nalaga pomanjkanje
in trpljenje, ako si moramo vsak dan
bolj pritegniti pasove, potem moramo
reči, da pod nobenim pogojem ne pripu-
stimo odtrgati našim ljudem skromni
košček kruha, da bi bil kos, ki ga drugi
dobijo, tem večji. Neenako postopanje
pri razdeljevanju zalog žita in moke je
silno opasna provokacija bednega pre-
bivalstva. Povedati moramo, da ogor-
čenje v naših deželah vsled protežiranja
drugih dežel pri prehrani od dne do
dne narašča. Najmanj kar zahtevamo je,
da se kontrola nad razdeljevanjem mo-
ke poostri in storijo vsi koraki, ki omo-
gočijo, da bodo želodci avstrijskih pre-
bivalcev vsaj pred državno upravo
enakopravni.

Poslanec dr. Korošec je zahteval,
da naj posebna parlamentarna komisija
vsak teden razdeljuje razpoložljive za-
loge med posamezne dežele in pazi, da
bodo vsi deli države enakomerno upo-
števani. Le ako pristane vlada na ta
predlog, bo poenotilo razburjenje in
ogorčenje, ki se vsak dan bolj polašča
našega prebivalstva.

Dunaj, 22. februarja. V parlamentu
se govori, da bo za naslednika gm. Hö-
ferja imenovan nemškonalionalni po-
slanec dr. Dinghofer.

Drugi veliki poraz južno-avstrijskih Nemcev.

(Iz Štajerske.)

Južnoavstrijsko nemštvo nam je
lani sredi poletja napovedalo boj na
nož. Ta boj smo sprejeli mi Slovenci
s hladnim mirom in popolnim prepričan-
jem, da dobojujemo bitko s popolnim
uspehom. Nemštvo na jugu monarhije
se je dalo zapeljati v tem boju proti
nam po popolnoma napačni kalkulaciji,
namreč, da se proti njemu bojuje le
majhen del našega naroda t. j. sloven-
ska inteligenca. Zdi se mi potrebno po-
novno opozoriti na že znani izjavi po-
slancev grofa Barbota in Markhla. S
svojimi izjavami v državnem zboru, da
naše širše plasti nočejo ničesar vedeti
o boju za narodno samostojnost, sta se
omenjena gospoda hotela pokazati ši-
rokemu svetu kot popolnoma poučena
o razpoloženju, ki preveva široke dele
našega ljudstva. Morda sta v to sama

verjela; če ne, sta morala vedeti, da
igrata kot nemškonalionalna politika
prav nevarno igro, ki jima more mnogo
škodovati na političnem ugledu.

Prišel je kmalu prvi poraz:
slovensko ljudstvo je pričelo trumoma
se izrekati za jugoslovansko deklaraci-
cijo. Stotisoče podpisov je dajalo du-
ška razpoloženju našega naroda. Pred-
njačilo je slovensko ženstvo, ki je po-
seglo v naš narodni boj z doslej nepo-
znano energijo, s samozvestjo, ki jo
doslej ni pokazalo ženstvo nobenega
naroda sveta tako enodušno in v tako
impozantni meri.

Nastopilo je na stotine in stotine
slovenskih občin. Skrajja je skoraj iz-
gledalo, da bo obrdržal prav vsaj
posl. Markhl — kajti naša zelena Šta-
jerska se je pričela na videz le počasi
dramiti. Prišlo pa je tudi tukaj: Čez
noč se je prebudila narodna meja in
vstalo je vse njeno zaledje kot en mož.
Da, celo občine, od kojih bi ne bili prič-
akovali, so zavrgle svoja štajercijan-
ska načela in stopile na plan. Vsa naša
domovina je s tem pokazala, da narod
le predobro ume bo svojih voditeljev
za jugoslovansko državo. Zadnji slo-
venski človek se je izrekel za jugoslo-
vansko deklaracijo. Narod je pokazal,
da je politično zrel.

Še več: Zelena Štajerska je po-
ložila vladi tudi svoj obračun za vse
eno moralne in fizične muke, ki jih je
utrpela leta 1914, ter odločno terjala,
da vlada ta račun, ozir. dolg, tudi po-
plača. Vlada je morala dati zadoščenje,
česarvno le v najskromnejši meri. S tem
je bila gonja nemškonalionalnega so-
vinizma po Sloven. Štajerju, da, po ce-
lem jugu monarhije obsojena, in poraz
je izpolnila še — blamaža pred kultur-
nim svetom.

Ko so bivali med nami minister-
jalne komisije, so dvignili Nemci gla-
sen krik, češ, tudi njim gre zadoščenje.
Mi smo jim že takrat odgovorili, da jim
je na prosto dano poiskati si zado-
ščenja za — krivice, če so jih in kjer
so jih doleteli. Slovenska narodna za-
vednost pa je naraščala z vsakim dne-
vom in trkala vedno bolj in danes ob-
daja prav posebno po Sloven. Štajerju
nemškutarska gnezda slovenska na-
rodna zavednost kot jeklen pas, v teh
gnezdihih samih pa Slovenci reprezentirajo,
zlasti v Mariboru, danes manjšino,
pred katero se strahoma in vidno
umika nemštvo. Da si ohranijo nemški
značaj, posegajo po najnižkotnejših
sredstvih: mobilizirajo ulico in prepo-
vedujejo slovenske politične shode. Vse
to pa ne ubije dejstev, nasprotno: pod-
žiga le mase našega naroda.

Tu so si izmislili pravo »nemško«.
Ornigova ideja, nagnati spodnještajer-
ske župane pred cesarja in tajn z dru-
go neznačajnostjo, s prostaskim ova-
janjem očrtniti znova nas Slovence ilo-
jalnosti, je izzvala splošno odobravan-
je. Može, ki sami pospešujejo proča-
vstrijsko gibanje v pruskem duhu, bi
radi nastopili kot tožitelji!

Računal je pač vsakdo od nas z
možnostjo avdične teh ljudi pri ce-
sarju. Kaj bi bilo končno to pomenilo?
Eno osumljenje našega naroda več!
Nočemo reči, da bi nam bilo to morda
vseeno; gotovo ne. Toda: preboleli bi
bili tudi to — saj smo se v teh treh in
polletih priučili trpljenja, kot maloka-
teri. Eno je gotovo: upognil bi nas tudi
ta udarec ne bil — kaj šele — potrli.
Šli bi bili dalje do cilja; morda še trših
korakov in še neizprosnejši, kot doslej.
Samozvesti in zaupanja v lastno moč
nam nikdo več ne izbije.

Ali prišlo je drugače. Cesar je od-
klonil sprejem te deputacije; vsaj tako
si pošepetavajo eni in drugi. Pravijo,
da se je to zgodilo v precej malo las-
kavi obliki in da je nositelj krone
kratkotomalo izjavil — da ne
pusti žaliti svojih najbol-
jših polkov.

Ce smemo verjeti, kar se govori v
nemških krogih, potem je to odlično za-
doščenje za naš slovenski narod. Kajti,
s tem je tudi priznано od najvišje
strani, da polki, ki prihajajo iz naroda
ki tako enodušno stoji na tleh svoje de-
klaracije, v narodnem duhu ne morejo
biti drugačni, kot so oni, iz kojih srede
se sestavljajo.

Zdrava slana državniške modrosti
najvišjega reprezentanta države je to-
rež čez noč poparila najlpeše in naj-
bujnejše nemškonalionalne cvetove.
Varal bi se pa tisti, ki bi se udal mnen-
ju, da Nemci vržejo svojo puško v ko-
ruzo. Nasprotno: že danes obetajo z

drugim poskusom priti do vladarja. Ali
se jim posreči? Kdo ve!

Eno je gotovo: Za nas Slovence, za
nas Jugoslovane sploh, pomeni ta od-
klonitev drugo veliko dobljeno narod-
no bitko. Nič predaleč ne gremo, če re-
čemo, da morda tam zgoraj vendar
pričenjajo spoznavati, kako resen za
državo in dinastijo je jugoslovanski
problem.

Za enkrat moremo biti povsem za-
dovoljni nad drugim narodno-
političnim porazom, ki so ga
doživeli naši štajerski Nemci. Saj so
šli v boj proti nam, kot mandatarji
vsega nemštva na avstrijskem jugu.

Nam vsem pa velja eno geslo: po-
gumno naprej!

Iz državnega zbora.

Dunaj, 22. februarja.

Danes je tretji dan politične de-
bate. Zanimanje pa je znatno padlo in
zbornica je precej slabo obiskana. Na
začetku seje se je oglašil ministrski
predsednik vitez Seidler, ki je povdar-
jal, da se: 1.) monarhija ne udeležuje
vojaške akcije proti Rusiji; 2.) da av-
stro - ogrske čete ne bodo vkorakale v
Ogrsko in Romunijo premirje in da se
bodo mirovna pogajanja pričela prihod-
nje dni.

V debati so govorili poslanec Levi-
ckij (Ukrajinec), dr. Franta (Češki
Svaz), trije poljski poslanci Dembinski,
Glombinski in Tertli, ki so z vso
ostrostjo povdarjali poljsko stališče, in
še nekateri drugi. Na to je bila predloga
o proračunskem provizoriju izročena
odseku, ki mora do torka izdelati svoje
poročilo. V slučaju, da bi proračunski
odsek poročila ne izgotovil, bo zborni-
ca v torek tudi brez poročila pričela
drugo branje. V sredo popoldne se bo
vršilo glasovanje. Za Jugoslovanski
klub bo v proračunskem odseku govo-
ril dr. Verstovšek.

Jugoslovanski klub ima v torek do-
poldne zopet plenarno sejo. Nujno po-
trebno je, da se je udeležijo vsi poslan-
ci. Zlasti bi modali tudi dalmatinski za-
stopniki priti na Dunaj. Treba bo kon-
trolirati, kdo izmed poslancev v važnih
časih lahkomišelnost zanemarija svoje
dolžnosti. Seidlerjeva vlada ima svoj
načrt za reformo ustave že pripravljen
in kakor se zatrijuje, nastopi ž njim ta-
koj po sprejetju proračunskega provizo-
rija. V parlamentarnih krogih je znano,
da je izdelal nemški poslanec dr. Lodge-
man v sporazumu z gotovimi krogi
svoj poseben načrt, ki daje narodom kot
nekakim zakonito priznanim korporaci-
jam gotovo avtonomijo. Poslanec
Lodgeman za svoj načrt prav živahno
agitira. V obče je videti, da v nekaterih
delih nemškega tabora raste prepriča-
nje, da je poravnava z Jugoslovani
Nemcem absolutno potrebna. V infor-
miranih političnih krogih se spravlja to
v zvezo z zadnjim kronskim svetom v
Badnu in z avdiencijskim nemškimi poli-
tikov pri cesarju. Danes je imel odbor
nemško-nacionalnih strank posebno se-
jo, na kateri je razpravljalo o jugoslovan-
skem vprašanju. Poročevalec je bil —
poslanec Markhl.

Vesti, da je cesar odklonil sprejeti
Ornigovo denuncijantsko deputacijo, se
sedaj potrjujejo. Krona je izprevidela,
da ta deputacija ni imela drugega na-
mena, kakor da bi se bili ljudje, kom-
promitirani radi dogodkov iz leta 1914,
z zlorabljanjem cesarjeve osebe rehabi-
litali.

Vladni krogi se kažejo zadnje dni
zopet optimistične ter zatrijujejo, da ima
Seidler večino za proračunski provizo-
rij že zasigurano. To pa na ta način, da
bodo nemški socialni demokratje pri
glasovanju odšli iz dvorane. Zdi se, da
so se nemški socialisti z Seidlerjem
res že pobotali, sklepati se da to iz
včerajšnjega Adlerjevega govora, v ka-
terem je voditelj nemške socialne de-
mokratije povdarjal, da njegova stran-
ka ne more glasovati za proračunski
provizorij, ni pa dejal, da bo glasovala
proti. Z gotove strani se danes raznaša-
jo vesti, da je pričakovati rekonstruk-
cije Seidlerjevega kabineta, iz katerega
da bodeta izstopila notranji minister

Toggenburg in justični minister Schauer.

Med poslanca dr. Pogačnikom in trijem Schürffom je prišlo do častne vere. Dr. Pogačnik je očital, kakor smo poročali, dr. Schürffu, da je »Druckeberger«, kar je Schürff označil za obrekovanje. Zato je dr. Pogačnik zahteval od dr. Schürffa zadoščenje. Zastopnika dr. Pogačnika sta dr. Ryba in dr. Verstovšek, Schürffova pa poslanca Kittinger in Waber. Celo zadeva naj se odloči v torek.

Naše morje in naše šolstvo.

(Od našega tržaškega dopisnika.)

Ideja o potrebi pomorskega pristanišča za procvit in gospodarski razvoj naroda je prodira tudi pri nas. Jugoslovani, in dan za dnem čitamo v naših dnevnikih in tednikih bolj ali manj temeljite članke o važnosti morja, o pomenu velikega pristaniškega mesta, o razvoju naše največje luke — o našem Trstu: kakšna je in kaj bo njegova naloga, kako se naj razvija in spopolni, da bo kos svetovni konkurenci. Sedaj, ko vse miruje v tržaški luki, ko ne bije več srce, ki je dalo življenje mestu, njega zaledja in celi monarhiji, sedaj, ko vidimo, česa nam ne more več nuditi naše pristanišče, so vsi spoznali njegovo važnost in pomen. Sedaj dežuje nasvetov in slavospevov: kako pospešuje veliko, moderno urejeno pristanišče pomorsko trgovino in kako obratno prekomorska trgovina pospešuje razvoj pristanišča. S trgovino pa narašča gospodarska moč in ugled pristanišča ter države, kateri pripada, zlasti če razpolaga s lastnim trgovinskim brodom, s čemur pa je zopet spojeno vprašanje domačega ladjedelstva. V pristaniškem mestu in njega okolici pa se poraja tovarna za tovarno, nastane industrija za obdelovanje surovin, ki prihajajo preko morja iz daljnih krajev. Pristanišče je tudi podlaga za industrijo v ožjem in širšem zaledju in ekonomsko brodarstvo zahteva industrijske produkte iz sosednjih dežel. Povsod vidimo in čitamo sedaj statistične podatke o razvoju našega mesta in nje trgovini, o izvozu in uvozu, o številu in velikosti ladij, ki so pristale v naši luki, o množini in prostornosti naših trgovinskih parobrodov in jadernic. Trgovina, brodarstvo, industrija, vse je že pred vojno najlepše cveto in uspevalo, toda ves ta razvoj je šel mimo ali celo preko nas.

Vsa trgovina na debelo v našem mestu je bila skoro dobesedno izključno v rokah drugorodcev, Italijanov, Nemcev, Grkov, da celo Arnavtov. Gospodari so bili drugorodci, uradniki in drugi predstojniki so bili drugorodci, naši pa so bili oni tisoči ljudi, ki so se pehali in mučili in v potu svojega obraza žrtvovali svoje telesne sile tuju ter po težkem delu, izmučeni in duševno potrti iskali tolažbe in nove moči ... v zakajenih beznicah in zganjarnah, naša je bila skoro vsa ta brezpravna in zapuščenca raja. Zato je bilo narodno vprašanje v Trstu tudi vedno razredno vprašanje in obratno. Zato je bilo vedno to poudarjalo in upoštevalo in čuditi se moramo, kako so se nam ti elementi sploh še ohranili.

Velika parobrodna podjetja so bila vsa v tujih rokah, le manjše družbe in posamezne ladje so bile deloma v rokah Dalmatincev, ki pa so prerađi pozabili na svoje pokolenje in svojo narodnost. Pomorski častniki so bili sicer v precejšnjem številu Hrvatje ali Srbi, toda tudi ti so sledili vzgledu lastnikov ladij in jugoslovani — iči so postali poitalijanci — iči.

Naše krvi pa so bili skoro vsi mornarji; Dalmacija in Istrska sta dajali ono izobno močstvo, s katerim so se bahale v prejšnjih stoletjih celo ponosne Benetke. Ali tudi mornarje so nam hoteli odtujiti. Se le v zadnjih letih pred vojno so si ustanovili svoje društvo »Jadrane« v Trstu. Medtem pa so bili Italijani in sicer tudi italijanski socialisti na delu. Opozarjal bi samo na poročila, ki jih je prinesel pred kratkim »Lavoratore« ob priliki aretacije zloglasnega Viktorja Cuttina v Italiji. Po teh poročilih je dne 9. julija 1917 socij. poslanec Todeschini v italijanskem parlamentu zavračal očitjanje, da je avstrijski špijon in pri tem slavil delovanje italijanskih socialistov za italijanski jezik in narod v avstrijskem Primorju. Dejal je med drugim: ... ustanovili smo list »Il Lavoratore del mare«, ki se je razpečeval med mornarji istrske in dalmatinske obali, s čemer se je razširjal naš (italijanski) jezik.

Tudi tovarne so bile vsa v tujih rokah. Tuje banke in kapitalisti, večinoma Nemci, so financirali industrijska podjetja. Strokovni delavci so bili vsi Neslovani in kar jih je bilo naše krvi, niso bili več našega mišljenja. Le najnižji, nekvalificirani delavci so bili zopet Slovenci. Glave so bile torej povsod tuje, masa pa je bila naša ... Slovenec je bil le Cankarjev Peter Klepec. »Ni se upiral nikomur, nikoli ni zamahnil, ker vedel je, da bi tedaj planili nanj, na sužnja (ščavol), ki se je spuntal zoper gospoda.« Bil je močan Peter Klepec, ali brez pravice in ugleda. To je zgodovina našega mesta in našega pristanišča. Dolgo let in avstrijska vlada znala ceniti in upoštevati važnost in pomena Trsta, in ko je prišel čas spoznanja, da pri svojem delu popolnoma prezirala domače jugoslovanske prebivalstvo, ki je v prvi vrsti bilo neključano, da odelje pri velikem delu v glavnem pristanišču v korist mesta samega in njega zaledja in v prid gospodarske in politične moči cele monar-

hije. Samo pa se ni moglo naše ljudstvo povzpeti do višje stopnje; odrekli so mu celo pravico do lastne šole v maternem jeziku. Pomanjkanje šol je bil glavni vzrok, da se naše ljudstvo ni moglo primerno udeležiti in sodelovati pri razvoju in procvitu našega pristanišča.

V spodnji in zgornji okolici je sicer po hudih bojih tržaški magistrat otvoril skromne ljudske šole, v mestu je ustanovila naša šolska družba prepotrebne šole za mestno deco, v zadnjih letih pred vojno so slovenski denarni zavodi osnovali zasebno slovensko trgovsko šolo in po privatni inicijativi in s privatnimi sredstvi se je ustanovila tudi slovenska obrtna nadaljevalna šola. To je bilo vse, veliko, če se pomisli, da smo si morali sami vse to vzdrževati, premalo pa, če upoštevamo število jugoslovanskega prebivalstva in pomen našega mesta za naš narod.

Prišla je vojna in z njo majniška deklaracija in up na končno osvoboditev in lastno državo. Ali pri samem upanju ne smemo ostati. Denarni zavodi se že pripravljajo za delo, ki jih čaka. Ustanovila se je parobrodna družba »Oceania«, pripravljajo se fuzija dalmatinskih parobrodskih družb, osnuje se velika ladjedelnica na hrvaški obali, načrti, večji in manjši se delajo povsod ... dela bo dovolj in vprašanje je, ali bomo imeli dovolj pripravnih moči ... To vprašanje se mora rešiti sedaj, da nas ne bo našel veliki čas ne pripravljenih. In sem le spada v prvi vrsti šolsko vprašanje v Trstu. Zahtevati moramo prepotrebne ljudske šole v mestu, zahtevati moramo, da se otvorijo tudi višji razredi na že obstoječih šolah in da se čim prej pretvorijo v našim razmeram primerne meščanske šole. To bi bila naloga našega mesta, uporabiti moramo v dosego svoje zahteve vsa sredstva, pri tem pa ne smemo izgubljati časa. Naša šolska družba naj nam priskoči na pomoč. Sedaj, ko se vrši boj za obstanek in za osvoboditev našega naroda, naj ji ne bo nobena žrtev prevelika in neumestna. Mesto Trst jo kliče na pomoč, naj mu bo ljubezniva mati in ne osoren varuh, ki ne pripušča nobene misli svojega varovanca. Čas hiti in vsaka zamujena minuta je velikanskega pomena za našo bodočnost. Učitelstvo samo je že spoznalo važnost momenta in zahtevalo otvoritev tečajev za meščanske učitelje.

V tesni zvezi z ljudsko šolo pa je tudi vprašanje slovenske srednje šole. Nad 80.000 Jugoslovanih, na tisoče slovenskih otrok nima niti ene sred. šole. In tudi sedaj, ko so zaposlovalni tečajji slovenske goriške gimnazije v Trstu s številom učencev skoro ad absurdum dokazali nujno potrebo slovenske srednje šole v Trstu, ne misli naučno ministrstvo, kakor samo pravi, da ustanovitev take šole, in temu primerno menda tudi skrb za zaposlovalne tečaje, ki so najhujši in najbolj kričeči dokaz za ljubezen naše vlade do našega naroda. To je šola, ki uničuje telesno in duševno učenje in učitelje ... vse prošnje in protesti so zaman ... Jugoslovanska mladina naj pogine ... Če vlada noče skrbeti za našo srednjo mladino, dajmo to skrb prevzeti mi sami. Veselje in zadoščenje nad lastnim delom bo tem večje.

Ali to ni še naša glavna zahteva. Trst je mesto trgovine in industrije. Zato zahtevamo v Trstu tudi primerne strokovne šole. V Trstu naj se ustanovi našim razmeram in potrebam primerna višja trgovska šola s slovenskim - hrvaško - srbskim jezikom, kateri naj sledita trgovski akademiji v Ljubljani in Splitu, kakor je to predlagal H. Steška v »Slovincu«. Poleg tega pa naj se čim prej uresniči naša stara želja po ustanovitvi jugoslovanske pravno - trgovske fakultete v Trstu.

Zahtevamo pa tudi v našem glavnem pristanišču otvoritev jugoslovanske navtične akademije, tako da ne bo samo močstvo naše krvi in našega mišljenja, temveč tudi poveljniki na našem morju pravi sinovi našega naroda. Zahtevamo, da se otvorijo slovenske vzporednice na vseh oddelkih obrtne šole. Obljubili so nam že strojniški in mizarski oddelki. S posebnim veseljem pozdravljamo ustanovitev strojniškega oddelka, ker je to prva pot, ki se odpira naši mladini na široko morje. Šola je dveletna in obisk je dovoljen absolutentom meščanskih ali nižjih srednjih šol po dovršitvi triletnih praks v tovarni za stroje. Društvo pomorskih strojnikov pa zahteva dveletno prakso in triletno šolo, poleg tega enakopravnost absolutentov te šole z absolutenti navtične akademije. Rešitev v tem smislu, ki je bil tudi podlaga prvotnemu načrtu, bo gotovo tudi nam Slovencem le dobrodošla. Ali tudi ostali oddelki naj se otvorijo. Minister za javna dela je pri svojem zadnjem obisku v Trstu kazal veliko zanimanje za naše šolsko vprašanje in obljubil je tudi, da se bo zavzel za slovensko obrtno šolstvo v Trstu. Vse to pa so le kapljice v velikanskem morju krivic, ki jih bi morala popraviti dunajska vlada.

Predvsem bi zahtevali, naj se otvorita mehaniški in stavbni oddelki, tako da bo tudi Slovencem odorta pot v razne tovarne in industrijska podjetja. Ustanovi se naj na tudi jugoslovanska višja šola za ladjedelstvo, kakršna že obstoji na tržaški obrtni šoli z italijanskim učnim jezikom. Šola je dveletna. Za vstop se zahteva maturitetno soričevalo srednje šole (gimnazije, realke, mehaniškega oddelka višje obrtne šole), absolutentje gimnazij morajo napraviti tudi izpit iz ovisne geometrije. Šola je torej nekaka visoka šola za ladjedelstvo. Absolutentje te šole se smejo po vsaj dveletni praksi v laki

ladjedelnici oglašiti pri pomorski vladi za končni izpit, s čemer se vzposobijo za trgovsko ladjedelstvo. Absolutentje te šole pa imajo po dovršitvi primerne prakse v dotični obrti, tudi pravico do dveh koncesioniranih obrti: do izdelovanja in popravljanja parnih kotlov in do napeljevanja za razsvetljavo in vodo.

Učencev bi bilo za vse oddelke dovolj, potrebno učitelstvo je tudi na razpolago. Šola naj se torej čim prej otvori, da se s tem vsaj deloma popravi to, kar smo zamudili, ali kar smo morali zamuditi in kar so drugi zagrešili.

Furor...

H. V Pragi, 20. februarja.

Vsak narod v Avstriji trpi vsled grozovite vojne. Kot celota trpe tako Nemci kakor Slovani, eden več, eden manj, kakor pač usoda nanese. Nikomur izmed nas ne pride na misel, da bi očitali drugemu narodu, da ne trpi, vsaj lahko vidimo bedo povsod. Samo Vsenemci so izjema. Oni trde, da Čehi, da Jugoslovani ne trpe, samo oni trpe in nobeden drug. Tudi iz ljudske nesreče si kujejo Vsenemci svoje orodje za agitacijo. Vlada pa ali molči, ali pa pritrdjuje nemškemu hujšačem. Na ta način se vsa teža vojne odvali na naše najširše sloje. Da pokažemo le nekaj primerov.

»Venkove«, glasilo čeških agrarcev, je večkrat z uradnimi številkami dokazal, da so po čeških okrajih največ rekvirirali, gotovo pa več nego v nemških poljedelskih okrajih in da češki industrijalni okraj niso dobili ničesar, ali pa zelo malo, dočim so nemški okraj dobili, kar so hoteli. O kaki pravičnosti ni bilo nikjer niti sledu. Pri tem so Nemcem pomagali vladni organi, plemstvo, visoka duhovščina, sploh vsi, češ, da Čehi itak ne trpe. Kadar koli so se češki zastopniki oglašili, se je takoj postavila po robu vlada ter trdila, da Nemci v provinci »Deutschböhmen« silovito trpe. Namestnik je prepoval vse nemške okraje in takoj so dobili Nemci izobiljšano svojo aprovizacijo. O češkem gladi ni pisal nikdo in se zanj ni brigal. Enako je bilo s premogom. Največji producenti Češka, Moravska in Slezijska so imeli najmanj premoga — za Čeha. Češke občine, mesta, šole, bolnišnice, vseskozi brez razlike niso dobivale ničesar in brezuspešni so ostali protesti, prošnje in denutacije. Povsod se je samo obljubljalo, zagotavljalo, ljudstvo pa je zmrzlovalo. Premoga ni bilo. Vsenemec Hummer je dobil iz Litoměřic za svoj volilni okraj takoj 15 vagonov premoga. Tako se je godilo Nemcem. Čehi pa niso dobili ničesar. Glavarstva so Čehom pač obljubljala premog, češke občine pa še do danes čakajo na to gorivo. Ob progi Usti nad Labem - Teplice, sredi bogatih premogokopov leži celo leto več kakor 200 tisoč vagonov premoga na prostem. Ogromne grmade premoga vidiš, ako se pelješ tam mimo, in pogosto se dogaja, da se premog sam zažge. Za Čeha pa ni premoga. Ko se je to razglasilo, je namestništvo takoj izjavilo, da ni vagonov. Z eno besedo: Premoga nečemo dati, ker so to prepovedali Nemci.

Povsod so ubogi ljudje, tako med Nemci kakor med Čehi, sirote, herači in drugo bedno ljudstvo. Brez razlike stanu, bi jim morali pomagati. Toda Nemcem kaže drugače. Pomagati hočejo Nemcem. Čehi naj poginejo kakor divja zver. Vlada Nemcem rade volje pomaga, ker sploh ni razlike med vlado in Vsenemci. Strašen dokaz je prinesel na podlagi uradnih številk »Venkove«. V revnih krajih po čeških mestih so vzdrževali vojne kuhinje, kjer dobivajo revni otroci in ljudje za nizko ceno hrane. Vlada dotira in subvencionira te kuhinje s podporami, ker bi morale sicer prenehati. In pogledimo si, koliko so dobili za mesec januar 1918 nemški okraj, ki so mnogo manjši, kakor češki okraj z mnogoštevilnejšim prebivalstvom: Okraj Aš (nemški) je dobil 156.700 K; okraj Benešov (češki) 240 K; okraj Loket (nemški) 103.338 K; okraj Strančice (češki) nič; okraj Chomutov (nemški) 102.000 K; okraj Bolešlav (češki) 16.272 K; okraj Usti nad Labom (nemški) 149.052 K; okraj Pardubice (češki) 15.000 K itd.

Ko je postalo stanje že tako nezno, da je grozil celemu narodu, celim generacijam v velikih mestih pogin, smo se prijeli samopomoči. Osnovni smo »Češko srce«. Takoj ko so pričela prihajati prva darila, takoj ko se je akcija začela ogromno razvijati, je začela policija potem svojih organov na ukaz nemškega policijskega ravnatelja poizvedovati, koliko daril dobiva ta organizacija. Tajnik je bil večkrat zaslišan. Dunajska vlada je dobivala iz Prage poročila, da je ta samopomočna akcija politična organizacija! In končno je prišla še »Bohemia«, organ nemškega policijskega ravnatelja ter svetovala vsem Nemcem v Pragi, da naj izročijo policiji vse hišne oskrbnike, poselnike itd., če pridejo k Nemcem nabirat za »Češko srce«. »Bohemia« hujša proti temu zavodu, opozarja nanj vlado, zaklinja Nemce, da ne smejo ničesar darovati, kakor da bi bil katerikoli Nemec že kdaj dal le najmanjšo vsoto. Res, sramotno so razmere na Češkem, iz njih pa spoznavamo, da bi se Nemci razlikovali v kulturi in etiki od Kirizov. Samotodov, če bi ravnali drugače. Spoznavamo, da so vladajoči element, ker stori vlada vse, kar Nemci hočejo. Vlada in Nemci so za nas eno in isto.

Neznosno.

V zadnjem času objavljamo interpelacije Jugoslovanskega kluba, ki prav bengalično osvetljujejo obnašanje ljubljanske policije napram slovenskim ljudem v dobi preganjanja. Jugoslovanski klub iznaša samo gola dejstva in mi ne tožimo in ne napadamo, ne kričimo in ne psujemo, temveč mirno pričakujemo, da bo tudi za dejanja ljubljanske policije prišla ura kazni in zadoščenja. Obtožbe Jugoslovanskega kluba pa boljjo kakor udarci z bičem in prizadeji se jezijo nad našim listom, da sedaj z objavami interpelacij razkrinkuje njihovo početje izza polpreteklih dni. Zdi se nam, da vsak dan znova premišlujejo, kako bi se maščevali nad našim listom.

Previdnost vlade je izročila ljubljanski policiji tudi cenzuro. S tem ji je dala v roke orožje, ki ga lahko vsak dan neusmiljeno vihti nad slovenskim časopisjem. Te ugodnosti se ljubljanska policija z vso vnamo poslužuje. Poslanec dr. Pogačnik je v parlamentu označil njeno postopanje naravnost kot divjanje in je pristavil, da so ljubljanski policijski cenzorji pod direktnim vplivom nemških kazinotov. Poslanec dr. Pogačnik bo vedel, kaj je trdil. Gotovo je, da ljubljanska cenzura nad vse rada zamenjava državne interese z nemškimi interesi, zlasti da pleni v slovenskem narodu brezobzirno izvajanja in vesti, ki se ne dopajajo cenzorju ne morda toliko kot avstrijskemu oblastvenemu funkcionarju, temveč bolj kot nemško nacionalnemu birokratu. Nikdar nismo varni pred policijskim rdečim svinčnikom, ki bi nas le takrat puščal pri miru, ako bi verno prepisavali »Grazer Tagblatt« ali »Tagespost« in nudili slovenskemu občinstvu slovenske prevode nemško-nacionalnih časopisov. Pa niti takrat ne, kajti ljubljanski policijski cenzor je dostikrat mnenja, da sme ta ali ona vest sicer v nemško javnost, da pa je slovenski človek ne sme čitati.

S posebno vnamo pazi ljubljanska policijska cenzura na naša poročila iz državnega zbora. Dopadajo bi se ji, da bi prinašali govore nemških poslancev, o govorih naših zastopnikov pa da bi molčali. Ker se ne pokorimo, neusmiljeno mesari naša poročila in se pri tem ne briga niti za obstoječe predpise, ki so izdani, da se omeji brezmejni terorizem rdečega svinčnika.

Za poročila iz državnega zbora velja predpis, da smejo listi iz posameznih govorov vsaj tisto objaviti, kar prinaša »Reichsratskorrespondenz« in kar je vsak dan tiskano tudi v uradni »Wiener Ztg.« Se nedavno je notranji minister poslanecem obljubil, da bo vlada strogo pazila, da se cenzorji držijo tega predpisa. Minister obrača, ljubljanski cenzor pa obrne. Mar njemu za predpise, mar njemu za ministrovo besedo, če gre za to, da občutno udari in oškodoje slovenski list! In tako se je večeraj zgodilo, da nam je policijska cenzura črta skoraj ves govor poslanca dr. Trešića, akoravno je bil posnet po »Reichsratskorrespondenzi« in je naš poročevalec to še posebno poudaril. Reči moramo, da nas že dolgo ni nobena stvar tako razburila, kakor to eklatantno kršenje obstoječih predpisov, ki naj časopisju dajo vsaj nekoliko varstva pred samovoljnostjo birokracije. Občutili smo konfiskacijo kot čin golega nasilja in brezobzirne maščevalnosti. Vprašali smo se: ali za slovenske liste ne veljajo niti najprimitivnejše svobodščine? Ali je slovensko časopisje izročeno na milost in nemilost ljubljanski policiji, kakor so ji bili svojčas izročeni slovenski ljudje, da jih je preganjala, zapirala in gonila v tujino?

To je nezno položaj. In dognati moramo, ali je ljubljanski cenzor res nad ministra. Zato smo se obrnili še večeraj na gospoda grofa Toggenburga, kateremu smo poslali sledeči telegram: »Prosimo zaščite proti sistematičnim nasilstvom ljubljanske policijske cenzure, ki je navzlic predpisom danes konfiscirala skoraj ves govor poslanca Trešića, priobčen v besedilu »Reichsratskorrespondenz«. Istočasno smo se obrnili na Jugoslovanski klub s prošnjo za najostrejšo intervencijo ter smo brzojavili tudi »načelniku parlamentarnega žurnalističnega združenja, poslancu Zenkerju, da protestira proti nasilstvom, ki se dan na dan gode slovenskim listom.

Pričakujemo, da bo vlada poškrebala, da se napravi terorizmu ljubljanske cenzure enkrat za vselej konec. Izjavljamo, da se bomo brezobzirno borili za našo pravico in udarili z vso silo, kadar bo treba. Municije imamo dovolj...

Preganjanje pisatelja

dr. Ivana Laha.

(Interpelacija Jugoslovanskega kluba do celokupne vlade.)

Začetkom vojne je bil dnevnik »Dan« v Ljubljani uradno ustavljen istočasno s 7 drugimi v tamošnji Učiteljski tiskarni izhajajočimi listi. Nekaj dni pozneje je izvršila ljubljanska državna policija preiskavo na stanovanju urednika dr. Laha in v uredništvu samem ni našla nobenega uspeha. Dne 20. septembra 1914 je poklical policijski višji komisar Škubi dr. Laha

na policijo ter prebral ovadbo župnika Trškana, češ, da je dr. Lah pri nekem banketu povodil otvoritve belokranjske železnice dne 24. maja 1914. rekeli: »Česar je bolan in bo komaj odzdravel, to me sploh nič ne briga, ker sem Srb.« Ovadba pravi tudi, da je nosil dr. Lah prstan Narodne Obrane. Dr. Lah je bil aretiran, najprej izročen v ječo okrogne sodišča v Novem mestu, po dvo-mesečni preiskavi pri glavni razpravi dne 31. oktobra 1914, na se je izkazala njegova popolna nedolžnost. Sedem duhovnikov, ki so bili navzoči pri onem razgovoru, je s prisego dokazalo ovaditelju, da laže. Glede prstana je bil zaslišan tajnik Slovenske ljudske Stranke, ki je seveda ravnotako malo vedel o prstanu kakor dr. Lah. O takih prstanah sploh nobeden ni vedel in tudi dr. Škubi ve, da takih prstanov ni. Spoznavajoč nevzdržnost ovadbe je dal dr. Škubi g. dr. Lahu tako sprječevalo, da bi bilo pred kakim vojaškim sodiščem že samo zadošovalo za smrtno obsodo. Označil ga je kot »strastnega srbofilnega anarhista in revolucionarja.« Ko je postala oprostitina sodba okrogne sodišča v Novem mestu pravomočna, ga vendar niso izpustili marveč ga izročili ljubljanski policiji, ki ga je pustila cel mesec v skupnem nočijskem zaporu v družbi dan na dan aretiranih pničev in postopačev, ne da bi navedla za to odglednevr prostosti kakoga vzroka. Nato je bil dr. Lah v Ljubljani konfiniran.

Dne 19. maja 1915, se mu je sporočilo, da je interniran. Oddeljali so ga na ljubljanski grad, kjer so ga zbirali v veliko podzemeljsko klet, ki je bila že polna interniranih Italijanov. V tem nezdravem prostoru je bilo 200 ljudi. Lahko si mislimo kak smrad je bil. Nekaj dni pozneje so oddelali dr. Laha z drugimi žrtvami vred v Linico, tam pa so bile barake prenapolnjene. V nekem starešem traktu so bili internirani Ukrajinci in Poljaki. Strašen smrad je prihajal iz barak. Dan na dan je umrlo več žrtv. V novejšem traktu, kamor so zapirali Italijane, ljudje niso dobili kruha, marveč vsak dan samo nekoliko smrdljivega zelja. Le za nezasišene cene si je lahko kdo kupil slab kruh, iz katerega si lahko jemal kose krompirja in fižola. V barakah so bili zaprti kmetje, uradniki, odvorniki, duhovniki, vsa mogoča druhal, menihi, redovnice itd.

Dne 5. junija so odeljali dr. Laha v Hainburg, kjer so ga zapirali v hlev za konje. Tu je imel opravo v rokah neki policijski agent iz Bukovine, ki je bil neprestano pijan. Moški in ženske so prenočevali v istem lokalu. V majhni sobici je ležalo ob največji vročini 20 žensk, pri oknu je stal vojak ter ženske okna niti zastreti niso smele. Pončji so prihajale podgane, ki so na tisoče in tisoče prilezle iz kanala. Prišlo je večkrat do panike, ker so podgane skakale ljudem v obraz. Vrata so bila zaprta, straža pa je s puško grozila skozi okno v sobo. Ta boji s podganami se je ponavljal vsak večer. Strelja je bila demilirana. Če je deževalo ni mogel nobeden leči. Noč so morali prebiti pod dežniki. Iz došlih paketov si je konfisciral upravniki, ki se je navadno zabaval z 2 deklicama z neko Židino in neko Romunko, vse pijače, ki jih je seveda potem sam popil. Ves čas do 15. julija je prišel le enkrat neki uradnik inspicirat, pritožb na ni hotel poslušati. Dne 15. junija so odpeljali dr. Laha v Sittendorf, kjer ga je sprejel oni znani narednik, ki je dal ubore internirane žene obrtiti. Neka Srbkinja, dijakinja dunajskega vseučilišča, ki je na smrt obolela ni dobila 4 dni ničesar drugega, kakor čaj in mleko, dasiravno ji je bil zdravnik zapisal drugo hrano. Dva poljska žida sta vladala v taborišču ter delala svoje kuniče. Snodni prostori so bili tako vlažni, da je mnogo žena obolelo. Dne 30. junija 1915, so odpravili dr. Laha v taborišče Mittergrabern. Tu je skrbel tajnik dr. Sauer za red in priznati je, da se je izkazal v najtežavnejših razmerah kot zmogel in pošten uradnik. Skušal je uesti preiskavo zaradi škandalov v Sittendorfu, nakar so ga pa — odpoklicali.

Naravnost neverjetno je kakšne ljudi so spravili v internacijska taborišča. Tu je bil n. pr. stari Deregi 80-leten starec iz Koroške, ki ni zakrivil ničesar drugega, kakor da je bil rojen v Lombardiji, ki pa je bila, takrat še avstrijska provinca. Kljub svoji starosti in težki bolezni ni mogel doseči svobode. V taboriščih so bile žene in otroci, mož, ki so bili pri vojakih. Med drugimi je bil tu neki Ukrajinec, kateremu so avstrijski vojniki, ko je bil na svojem polju, vzeli konje, njeza samega pa internirali. Skoraj nobeden ni vedel zakaj je zaprt. Pisma so šla no več dni skozi cenzuro in trajalo je mesece predno so dospela na kraj namembe. Ker je dr. Lah vsled teh razmer dal nekemu tovarišu nujno pismo svojim starim roditeljem, so ga zapirali zaradi kršenja cenzure za 28 ur v nekaki hlev, 16 mesecev je preživel dr. Lah v internacijskih taboriščih. Dasiravno ga avstrijska država ni smatrala za vrednega, da bi živil prostost, so ga smatrali za dosti dobrega in so mu priznali čast, da sme avstrijskega cesarja z orožjem v roki braniti.

Dne 16. novembra 1916, je odšel dr. Lah v spremstvu več batoneton na Dunaj k vojakom. Zaznamba »p. v.« pa mu je sledila. Ni treba prinomiti, da ves čas ko so bili internirani, ni bil nobeden zaslišan in da nobeden ni izvedel zakaj za zasledujejo. Pri nekem obisku je izjavil baron Beck, da je 99% zaprtih nedolžnih. Stori pa ni ničesar, da bi te ljudi rešil.

Na fronti je bil dr. Lah težko ranjen.

Vprašamo celotno vlado, ali je pravilna priznati, da so stori vsi uradniki, ki so nasilno omeili svobodo dr. Laha zločin? Ali hoče naročiti državnim pravdnikom, da store svojo dolžnost in obtožijo one uradnike zaradi zločina? Zakaj so zločinci nedotakljivi? Ali ni preganjanje pisatelja dr. Laha poln dokaz, da avstrijski uradi kaznujejo narod v njegovih vodilnih duhovih in da je mogoče naš narod štiti pred samovoljno obnovitvijo očitnega ustavolomstva samo s tem, da bo imel kot popolnoma svobodna država sam v rokah državno oblast?

Nemški „zmagovalci“.

(Interpelacija Jugoslovanskega kluba na domobranskega ministra.)

Dne 8. januarja 1918. je odšel 36. maršbataljon kranjskega 27. strelskega polka iz Admonta na fronto. Kakor navadno so se okrasili naši mladeniči in moške s slovenskimi barvami, čemur pač noben preudaren človek ne more ugovarjati, ne samo ker so to barve priznane narodnosti in kranjske deželne barve, marveč ker se ob takih prilikah poslužujejo tudi druge narodnosti, zlasti Nemci svojih narodnih barv. Na Jesenicah so dospeli vojniki v svojo ožjo domovino ter prepevali narodne pesmi. Nekim nemški transport je pripeljal iz Italije s seboj ljudi, katerim očitno ni ugajalo slovensko petje. Nekim Nemcem je začel naše ljudi zmerjati. Vprašal jih je kam se peljejo. V odgovor, da v Italijo, je rekel Nemec: »Vi se vozite dok, mi pa se kot zmagovalci že vračamo.« Nekim praporščaku je zmerjal slovence z »windische Hunde«. Ker slovenski vojniki nato niso odgovorili, marveč pili naprej, je skočil kakih 15 Nemcev proti njihovemu vozu ter so skušali iztrgati Slovence slovenske zastave in vreči vojnake z vlaka. To se jim ni posrečilo. V tem trenutku je prišel poročnik Ziki in namesto, da bi zavrnil napadajoče Nemce je dal aretirati podčastnika Geršiča. Dal je železniške voze, v katerih so bili naši vojniki zapreti in zastražiti. Tako je šel transport Slovencev do St. Giorgio di Nogaro. Videlo se je, kakor da transportirajo zločince. Takih šikan nikdar ne zmanjka, ljudje mislijo, da dvigajo disciplino, če omejeje narodno zavest vojakov, če jih žalijo in zapostavljajo.

Ali priznava domobranski minister, da je on poročnik nepravilno ravnal in ali priznava, da so bili vsi koraki storjeni proti Slovincem nepravilni in neumestni?

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. februarja. (Kor. urad.) Nobenih posebnih dogodkov. Čete armadne skupine Linsingen so dospelo do Novgoroda Volinskega. — Šef generalnega štaba

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 22. februarja. (Kor. urad.) Zgodilo se je, da so v posameznih oddelkih artiljerijsko in minsko delovanje. Manjši izvidni boji ob železnici Ypres-Boulers. Presenetili smo angleško stražo ter jo vjeli. Zadnje tri dni smo v bojih v zraku z bliz ali 24 sovražnih letal in 2 privezna balona.

Vzhodno bojišče. Skupina gfm. von Eichorna. Na Estonskem smo zavzeli Hapsal. Prvi estonski polk se je postavil pod nemško poveljstvo. V Livlandiji so sunile naše kolone preko Ronneburga. Med navdušenim veseljem prebivalstva so vkorakale naše čete v Rječico. Od tam so prodrle do Ljuznja. Minsk smo zasedli. — Skupina generalobersta v Linsingen. Pri podpiranju Ukrajine v njeni osvobodilni borbi smo napredovali. V Novgorodu Volinskem smo stopili v zvezo z ukrajinskimi oddelki. Druge kolone korakajo proti Dubnu. — v. L.

NAŠ CESAR V NEMŠKEM GLAVNEM STANU.

Berolin, 22. februarja. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Cesar Karel se je mudil danes v velikem glavnem stanu, da se razgovori o nekaterih vseh vprašanjih. V njegovem spremstvu sta bila šef avstro-ogrskega generalnega štaba general v. Arz in nemški vojaški pooblaščenec general v. Cramon. Razgovorov med cesarjem sta se udeležila tudi generalfeldmaršal von Hindenburg in prvi generalkvartirmeister von Ludendorff.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

21. februarja. Vzdolž fronte zmerno bolno delovanje in navadne akcije artiljerije, pogostejše v Judikarji in zapadno Brente. Severno Valstagne so pripelale naše patrulje nekaj vjetnikov. Vzhodno Capo Sile smo porušili z mino sovražno postojanko. Na asijski visoki planoti je bilo sestreljeno eno sovražno letalo. Angleške kakor tudi naše napadalne skupine so napadle sovražna letališča pri La Comini, Vinsadellu in Moti di Livencia z uspehom. Na zadnjem letališču so vrgla končno mornariška letala 2 toni bomb z vso eksplozivno silo. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana. V času med 7. uro zvečer in danes jutraj ob 1. so se pojavila sovražna letala nad našimi mesti in poškodovala umetnine in privatno last. Padova je bila trikrat bombardirana. Tudi na Vicenzo, Mestre, Benetke in Trebaseleghe, seveda - zapadno Mestre so bile vržene številne bombe. Imeli smo nekaj žrtve, vse med civilnim prebivalstvom in največ žensk. Odbijalne baterije so sprejele sovražnika z močnim ognjem. Pri Volnagu je bil zbit neki sovražni aparat. Včeraj jutraj je ena naših skupin napadla z dobrim uspehom važni kolodvor v Inomostu.

TORPEDIRANJE LADJE »WIEN«.

Dunaj, 22. februarja. Posl. Denk in tovariši so podali danes na domobranskega ministra vprašanje glede potopitve ladje »Wien«. Navajajo, da prinašajo angleški listi obširna poročila o potopitvi ladje, ki je bila pri Sv. Andreju za zaporo mrež in min. Dva italijanska motorna čolna pa sta mogla neopažena prerežati mrežno zaporo in lancirati torpede proti ladjam »Wien« in »Monarch«. Poročnik Rizzo, italijanski poveljnik, je splezal na pomol, se vrnol in tam prečezal ovire. Italijanski mornarji so se mogli približati ladjam do 200. oziroma 350 m do ladje »Wien« in jo potopiti. To se je zgodilo vsled velike službene malomarnosti. Interpelantje vprašajo, ali se izdajo potrebne odredbe, da se taki dogodki onemogočijo in kaj se je zgodilo, da se po-

zovejo krivci, oficirji in moštvo, na odgovor?

AMERIKA JE NESTRPA.

Basel, 22. februarja. Newyorsk »Tribune« poroča, da je bil general Bliss poslan kot zastopnik Amerike v ententni vojni svet v Versailles, da pripravi energično ofenzivo na zapadu. Amerika sili Anglijo tudi k agresivni politiki na morju, ker so izgube vojnih in trgovskih ladij v Sredozemskem morju silno velike.

Nova mirovna pogajanja z boljševiki.

Dunaj, 22. februarja. Če pride do novih pogajanj z boljševiško vlado, se bodo najbrže zopet vršila v Brestu Litovskem. Grof Czernin se teh pogajanj najbrže ne bo udeležil, marveč bo ostal tam, kjer se bodo vršila pogajanja z Rumunsko, najbrže v Focsanih. Dunajski zunanji urad sedaj še nima zveze z Rusijo. Trocki je se obrnil samo do Nemčije, ker je ta neposredno udeležena in ke nemške čete prodirajo.

Berolin, 22. februarja. »Vossische Zeitung« je mnenja, da bo Nemčija stavila do boljševiške vlade te - le zahteve: Ruske čete morajo popolnoma zapustiti Livlandijo in Estonsko, izpustiti se morajo vsi zaprti Nemci, Estonci in Litevci, priznanje samostojnosti Ukrajine in miru, sklenjenega z njo ter izpraznitev tudi teh pokrajin.

Berolin, 22. februarja. Ruski kurir bo baje že v kratkem prejel nemški odgovor ter vztirja Nemčija pri načelu: »Nobenih nasilnih aneksij«, zahteva pa, da se napravi pri obmejnih narodih red.

Berolin, 22. februarja. Nemci so začeli dne 19. februarja jutraj prodirati. Sovražnik je oddal par strelcov, sicer pa se ni upiral. Ruska 12. armada se je že 18. februarja umaknila in čete so bile nadomeščene z Rdečo gardo, ki naj bi se ne bojevala, marveč le upravljala deželo, to se pravi, da je ropala in plenila. Nemška 8. armada po načrtu prodira. Tudi Ukrajina hitro prodira. Dne 21. februarja so prekoračile nemške čete črto Lumienec - Rovno. Boljševiki se le malo upirajo. Zalog je v Ukrajini nepričakovano mnogo. Nemci pokupljajo za seboj železnice. V okolici Kovla se zbira narodna ukrajinska armada. Prva ukrajinska divizija se že ustanavlja.

Dunaj, 22. februarja. Vsa estonska zapadna obal je v nemških rokah. Nemške čete prodirajo že proti Baltickemu portu. V Livlandiji stoji naši zavezniški pred Valkom in v bližini jezera Peipus. Pri Pskovu in v prostoru vzhodno od Rječice se zbira ruske čete. Ob Dvini nazvzgo so prodrle čete včeraj do Polozka. Z Minskom imajo Nemci v rokah eno najvažnejših železniških križišč v zapadni Rusiji. V Ukrajini sta zasedeni Dubno in Ostrog. Pri Brodih se železnica ponavlja. Prodiranje v smeri na Kišev hitro napreduje. Sovražnik se nikjer resno ne upira.

Berolin, 22. februarja. (Kor. urad.) Na vzhodu naše operacije napredujejo.

Pogajanja z Romunijo.

Sofija, 22. februarja. Bolgarski politični krogi zatrjujejo, da bo Rumunska pač obdržala Vlaško in Moldavijo, da pa bo morala odstopiti Dobrudžo. Najbrže bodo centralne države zahtevale tudi gospodarskih ugodnosti.

Berolin, 22. februarja. Zdi se, da je Avarescu prišel iz Jassyja v Bukarešto z zelo tesnimi pooblastili. Avarescu ni posebno dostopen zahtevam centralnih držav. Kühlmann in Czernin pa mu ne bosta dala prilike, da bi pogajanja zavlačeval. — »Kölnische Zeitung« že grozi Rumunski, če se ne vklopi.

Politične vesti.

== Veliki narodni tabor v Zalcu. Iz Savinske doline nam poročajo: Vršio se priprave za velik narodni tabor v Zalcu, na katerem bodeta govorila načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korosec in poslanec dr. Ravnihar. Tabor se vrši najbrž 10. marca.

== Novi guverner avstro-ogrske banke. Z Dunaja poročajo: Za guvernerja avstro-ogrske banke je imenovan kandidat nemških nacionalcev bivši finančni minister dr. v. Spitzmüller.

== Osebnost napotet med vitezm Seidlerjem in Jugoslovanskim klubom. Z Dunaja nam poročajo: Kakor znano je Seidler v zadnjih tednih opetovano vabil k sebi zastopnike Jugoslovanskega kluba ter je z njimi razpravljaj o jugoslovanskem vprašanju. Čim bolj se je bližala kritična ura proračunskega glasovanja, tem bolj ljubozni je bil g. ministrski predsednik. »Slovenski Narod« je že poročal, kako je Seidler Jugoslovonom celo ponujal posebno izjavo o važnosti jugoslovanskega vprašanja. Ta naivni (da ne rabimo druge besede) gospod očitno meni, da se bodo Jugoslovani čutili posebno počešene in imeli nekako izredno zadoščenje, ako jim sam ministrski predsednik prizna, da je njihova narodna zahteva važna zadeva. Pokazalo pa se je, da g. Seidler ni le naiven, temveč da je tudi zahrben. Splošno priznan politični zakon je, da spadajo razgovori med strankami ali med strankami in vlado med

tiste predmete, pri katerih je treba postopati s posebno tankočutnostjo in diskrecijo. Ne obeša se jih na veliki zvon, še manj pa se porablja zaupne informacije za politične intrige. Jugoslovanski poslanci pa so sedaj zvedeli, da vitez Seidler o svojih razgovorih z zastopniki Jugoslovanskega kluba ni le informiral drugih poslancev, temveč da jih je informiral tudi čisto izkrivljeno. Ogorčenje v Jugoslovanskem klubu je razumljivo in med klubom in ministrskim predsednikom je zavladala velika napetost, ki se bo morda tudi še javno pokazala. Vsekakor je gotovo, da naši ministrskega predsednika ne morejo smatrati za lojalnega načelnika vlade.

== Pismo poslanca Grafenauerja. Občnemu zboru slovenskega koroskega katoliškega političnega društva je poslal poslanec Franc Grafenauer, ki vsled svoje obsodbe še vedno ne sme izvrševati svojega mandata, pozdravno pismo, v katerem pravi: Tisoč let poniževanja, zaničevanja, preziranja, teptanja; tisoč let, polnih krivic — je za nami; a še smo ostali Slovenci na Koroskem zelena veja na jugoslovanskem drevesu. Tisoč let je bila naša nesrečna domovina pod krinko krščanske kulture in osvobodilne omike pozorišče preziranja in prestopa sedme božje zapovedi. A česar nas grabežljivi naši nasprotniki niso mogli ostriči in oropati, je iskrena ljubezen do naše jugoslovanske domovine — do zemlje, ki je naša last; ljubezen, katera se znova z nezadržljivo silo oglašja in prosta strahu celemu svetu kliče: »V svoji hiši smo mi gospodarji!« Nam, kar je naše! V svoji onemogli jezi zagajajo se sicer naši naravnani in žilobiti tudi naši narodni nasprotniki v naše trdne, s čestitimi pravice opremljene in z nima svitlim mečem oborožene, nepredorne narodne vrste. A njihovi domišljavi duševni izbruhi so polni herodijanske hinvščine, narodne ošabnosti, zavijanja resnice, gospodoželjnih stremeljšij; deloma celo zlobe, zavisti in ostudnega obrekovanja. Oče teh ljudi je hudič, otrok pa laž. Kvišku srca! Koroski Jugoslovani imamo svoj narodni križev teden, ki je pečat tisočletnega našega trpljenja za seboj; bliža se tudi nam Velika noč — dan našega vstajenja! Ne bojte se duhov, ki hadio okoli kot rjoveči levi in iščejo, koga bi požrli. Na Vaši strani je pravica! Živela Jugoslavija! Živel jugoslovanski Korotan! —

== Razširjenje črnovojniške dolžnosti čez 42. leto v poslanski zbornici. V seji 20. februarja so vložili češki poslanci predlog, da se razveljavi cesarska naredba z dne 1. maja 1915. Črnovojniški organizacijski predpis iz leta 1907. določa namreč črnovojniško dolžnost do 42. leta. Čez to leto je bilo mogoče pritegniti v vojaške svrhe le na podlagi vojnodajatvenega zakona. Ker ponovna prebiranja letnikov v okviru črnovojniškega organizacijskega predpisa niso dala več onega števila ljudi, kakor jih je vojaška oblast hotela imeti, je naenkrat cesarska naredba z dne 1. maja 1915 (tik pred italijansko vojno) raztegnila črnovojniško dolžnost do 50. leta. Črnovojnikom, ki so imeli doma na steno obešene že črnovojniške odpušnice, seveda to ni ravno šlo čisto prav. Kakor nebroj drugih naredb iz časa absolutizma, pride tudi navedena naredba v pretrav v poslanski zbornici. Vlada je prišla v sredo 20. februarja popoldne radi predloga na razveljavljenje te naredbe v veliko stisko. Po dolgih pogajanjih je bil sprejet končno kompromisni predlog, da se da brambnemu odseku za poročanje o cesarski naredbi z dne 1. maja glede razširjenja črnovojniške dolžnosti rok štirih tednov.

== Iz St. Ilje v Slovenskih gorah. Iz St. Ilje v Slovenskih gorah poročajo o življenju naših sorojakov sledeče: Nikjer ne trpijo Slovenci toliko od strani vsenemski stranke kakor pri nas tu. Ti vsenemci, ki so krivi, da se nadaljuje krvava vojna, ki nočejo prej miru, dokler niso premagali vse svet, hočejo pri nas Slovence z vs silo in s satansko zlobnostjo spraviti ob rodno grudo in pravo katoliško vero. Celo trumo protestantovskih Svahov so pri nas naselili. Slovence pa odvijajo in jih samo še trpijo, če so njihovi podložni, vničarji. Lepa šentiljska župnija, ki je bila doteč naokoli znana kot narodna in katoliška, postaja vedno bolj švabska in protestantovska. Kako beuno delajo ti vsenemci proti mirnim Slovincem! Obudimo spomin na 5. septembra leta 1910. Ta dan je in ostane dan sramote za vsenemsko stranko v St. Ilju. Ta dan prišli so Slovenci od vseh strani skupaj, da prisostvujejo blagoslavljenju Slovenskega Doma. Mirno so prišli skupaj, mirno so se hoteli sami med seboj razveseliti, nikomur nismo nič hudoba storili. Vsenemška stranka v St. Ilju pa je iz Maribora pozvala tamnoško fakinažo, ki je mirne Slovence pretepavala, pljuvala v njih, jih s kamenjem pobijala in z ubijanjem pretila. Kdaj so tukajšnji Slovenci kaj tako grdega počeniali proti Nemcem, če so ti imeli tu svojo veselico? In tako je bilo leta 1914., ko so se začela vojna. Vsenemci so imeli svoj poseben odbor, ki je v St. Ilju okoli vohunil in na zgoraj uboge Slovence denunciral. Kakor raz-

ljučene živali so ti nesramneži preganjali Slovence. Pretili so z vislicami, z ječo, s puškami itd. Nekaj nedolžnih žrtev so spravili v ječo. Slovenci se niso upali niti dihati več. Vsenemci so pretili, da bodo katoliško cerkev zaprli. Na cesti so bili ubogi Slovenci napadeni. Vse Slovence bi bili ti ljudje najraje v žlici vode potopili. Nečuvno, kaj so takrat trpeli šentiljski Slovenci! Če bi bilo šlo po volji teh šentiljskih Vsenemcev, bi morali takrat vsi značajni šentiljski Slovenci na vislice. In če bi imeli to moč, bi bili to tudi storili. In Bog ne da, če bi se bil kdo za te nedolžne žrtve potegnil. Pretili so mu takoj z ovaro. In v tem odboru, ki se je toliko zanimal za uboge Slovence, so bili vsi tukajšnji voditelji vsenemške politike. A njih imena so vsem šentiljčanom še dobro znana. Vse to je tako žalostno, da nimamo izraza, da bi to počenjeje primerno ožigosali. Toda še nekaj bolj žalostnega pride zdaj. Pero nam hoče zastati: Nekateri tukajšnji Slovenci — in žalibog jih je veliko, — se iz teh žalostnih dogodkov niso nič naučili. Oni smatrajo te napetneže, ki jim kopljejo jama, ki jih z biči pretepavajo, ki jim hočejo vzeti rodno grudo in vero, ki bi jih najraje pregnali iz teh krajev, za svoje prijatelje. Ovca ima volka za prijatelja. Samo en slučaj omenimo, ki je silno žalosten in ki silno boli tukajšnje značajne Slovence. Na pustno nedeljo so priredili šentiljski Vsenemci veselico. Kdo pa je bil v pretežni večini na veselici? Čujte! Slovenci so se pajdali s svojimi največjimi narodnimi, političnimi in verskimi nasprotniki, so se z njimi bratili, veselili in plesali — majka Slovenija, zakrji si svoje oči! Celo darove so prinašali za vsenemško tombolo! Mi pa na koncu nič drugega ne rečemo, kakor: Grdo je to in nezačajno! Da, da! Slovenci St. Ilji! Koliko skrbri in narodnega boja je veljal zadnja leta pred vojno! In vendar: Kadar izpogovorimo ime St. Ilji, ali nam ne vstaja vsem — trpki čut, da nas tudi zadeva krivda? Strankarski boj se ni tu ustavil. Dva sta se kregala — tretji pa se je smejal in si kuhal svoj dobro juho, nam in naši narodni stvari v kvar! In danes nas kliče — kot naša narodna vest! Zbudimo se in hitimo na pomoč! Tu je najnevarnejše sovražno nemško gnezdo. —a.

== Za avstrijskega generalnega gubernatorja na Poljskem je imenovan general Anton Lipošček, rodom Hrvat.

== Poljska svoboda. Iz Varšave poročajo: Poljski listi, ki so objavili protest poljskega regentskega sveta, torej onega zbora, ki reprezentira danes suverenost poljske države, proti odtrganju Holmsčine od Poljske, so bili od nemške varšavske cenzure, akoravno imajo Poljaki svojo notranjo upravo, konfiscirani, uradni list poljske vlade »Monitor Poljski«, ki je objavil protest v svojem uradnem delu, je bil od nemškega gubernatorja sploh ustavljen.

== Širak poljskih železničarjev. Iz Tešina poročajo, da so v ponedeljek vsi poljski železničarji vzhodno Moravske Ostrove štrajkali, tako da je počival ves železniški promet v Galiciji. Drugi dan so šli zopet na delo.

== Pašić o Jugoslovanih in Italijanih. »Corriere della Sera« objavlja s Krfa datirani intervju s srbskim ministrskim predsednikom Pašićem. Pašić izjavlja, da se med Srbi polagoma širijo simpatije za Italijo. Prvi cilj Italijanov in Srbov je razkosanje Avstro-Ogrske in temu cilju bi morali pripomoči tudi Čehi. Pašić smatra, da je ofenziva neobhodna, in da mora ententa sedaj, ko se bliža velika odločitev, doprinesiti največje žrtve. Balkanska vprašanja se dajo radikalno rešiti le z zvezo Slovanov z Italijani.

Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Izjave za deklaracijo je prejel Jugoslovanski klub na novo od sledečih: Jugoslovanska omladina grada Split, žene in dekleta občin Gradac in Podzemelje, blagovske občine (okraj Kamnik), občine Zlatopolje, županstvo občine Zlatopolje, vaščani iz Znoifi, Stržišč in Kala na Tolminkem (186 podpisov), žene in dekleta občine Vinica (Belokranjsko), župnija Tomaj na Goriškem (111 moških in 561 ženskih podpisov), žene in dekleta iz Kamenj, Vrtovin, Škrilje (skupno 588 podpisov), žene in dekleta občine Bukovo na Goriškem (115 podpisov), vasi Zakoja in fari Bukovo na Tolminkem (85 žene in dekleta, katerim se je pridružilo še 50 mož in fantov, občina Trata pri Kranju, trg Tržišč na Gorenjskem, občina Murski vrh - Zasadi (okraj Ljutomer), vsi begunci iz Goriškega, bivajoči v Laškem trgu na Stajerskem, žene in dekleta iz župnije Bebevo pri Šostanju (198 podpisov), občina Pollica - Priko v Dalmaciji je poslala brzojavno izjavo za deklaracijo, Zagrebački tipografi (246 podpisov), občina Vrbljenje pri Ljubljani, duhovniki na dekanijskem sestanku v Rogatcu (rogaška dekanija), občina Sv. Ema (pri Pristavi), občina Nežbiše (pri Pristavi), općinari Kraljevice, občina Tjeseo, žene in dekleta vasi Slivje, Slone, Tatre, Orehek, Kozjane, Kovčice občine Materije v Istri (z nadaljnimi 671 podpisov), invalidi občine Zabukovje pri Brezicah, ranjeni i bolesni vojniki nalazeći se u bolnici u Osijeku (ukupno 102), ostali

može in fantje župnije Sv. Miklavž nad Laškim, žene in dekleta župnije Sv. Miklavž nad Laškim, (414 podpisov), občina Mala vas (okraj Ptui), žene in dekleta vasi Megojine občine Griže, (109 podpisov), Zabukovca občine Griže (183 podpisov), Pongraška okolica (občine Griže) 104 podpisi, iz vasi Griže (65 podpisov), begunci begunskega taborišča v Brucku ob Litvi (1577 ženskih in 598 moških podpisov) žene in dekleta občine Jezersko na Koroskem (200 podpisov), može in mladeniči župnije Polica pri Višnji gori (podpisali so vsi do zadnjega (192 podpisov), žene in dekleta občine Polica (a 306 podpisi, to je novih 103 podpisov), občina Loka pri Planini, žene in dekleta, može in fantje župnije Sv. Janž na Vinski gori, žene in dekleta vasi Griblje na Belokranjskem, zavarovalnica gov. živine v Materiji (Istra), občina Adlešiči (okraj Cernomelj), občina Kopriva, občina Amburs, veliko število občanov iz Kašela Kamboelovae pri Splitu, občina Tinje, občina Milna (brzojavno), jugoslovanska akademska mladina u Gracu (brzojavno), sveukupni pučanstvo otoka s 4226 podpisi (brzojavno, besedilo brzojavke priobči mo posebej), žene in dekleta župnije dobrnske, občina Križobci na Murskem polju, občina Bistrice pri Rušah, Kmečka občina Marija Gradec, žene in dekleta iz Zgornjega, Srednjega in Spodnjega Bitinja pri Kranju, Slovence občine Velenje v Sališke dolini, žene in dekleta iz Lehna, Ribnice na Pohorju in Arloce (190 podpisov), občina Loka pri Zidanem mostu, občina Sv. Anton v Slov. Gorah, občina Andrejci v Slov. Gorah, občina Cagona (okraj Sv. Lenart), občina Cetinje (okraj Maribor), občina Zupetinci, (okraj Maribor), odločni narodni Slovenci v kopališču v Rogaski Slatini, svečeniški konavoskog dekanata, žene in dekleta župnije Sv. Križ pri Kostanjevici (z 850 podpisi), žene in dekleta občine Raka na Dolenjskem (s 1118 podpisi), krajina občina Ribnica, žitelji mjesne općine Kastav kotara Volosko - Opatica u Istri (z velikim številom podpisov), žene in dekleta občine Jarše pri Kamniku, (237 podpisov), občina Ratezevo Brdo, občina Celje, občina Janzevo Brdo, občina Kifolce, občina Smerje, občina Prem, žene in dekleta občine Smerje, žene in dekleta občine Prem, žene in dekleta občine Janezevo Brdo, žene in dekleta občine Celje, žene in dekleta občine Kifolce, žene in dekleta občine Ratezevo Brdo, občina Sv. Ana pri Trzinu, (Gorenjsko), žene in dekleta župnije Koprivnica na Stajerskem, žene in dekleta župnije Sv. Jurij ob Ščavnici (1666 podpisov), hrvatske žene i djevojke u Bermu kraj Pazina u Istri (225 potpisa), učiteljski zbor ljudske škole na Dolu, Hranilnica in posojilnica na Dolu, općinari općine Vodnjan u Istri. Vsem hvala! — Jugoslovanski klub.

Občinski odbor na Vidmu ob Savi je sklenil v seji dne 20. januarja 1918 soglasno, da se pridružio deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. — Zupanstvo na Vidmu ob Savi, dne 17. februarja 1918. M. Platinic, župan, Franc Vidmar, tajnik.

Podpisani vaščani iz Reke pri Cerknici se v polnem obsegu pridružujemo majniški deklaraciji, ter izrekamo polno zaupanje »Jugoslov. klubu«. Ogorčenje obojamo one izdajice, ki so ta klub zastupile v odločilnem trenutku. Upamo, da nam bo prizadevanje Njega Svetosti papeža Benedikta XV. in Njega Veličanstva cesarja Karla I. prineslo kmalo zaželeni mir, katerega hočemo hvalno živati v novi Jugoslaviji, vladani po slavni Habsburški dinastiji. — Sledi 166 podpisov.

Tudi mi vaščani iz Starega Kota in Podplanine, ki bivamo v hribih ob meji hrvaški, nočemo zaostati za drugimi. Zato se z navdušenjem pridružujemo »Jugoslov. deklaraciji« z dne 30. maja 1917. Težko že čakamo da se uresniči želja nas vseh, da se združimo z našimi brati Hrvati in Srbi, v samostojno, neodvisno jugoslov. kraljevino pod Habsburškim žezlom. Obenem hvalno pozdravljamo energičen nastop našega knezokofa in prizadevanje papeža Benedikta XV. za skorajšnji mir. — O vojni čas! Odprl si oči nam! — Zdaj vemo kaj v duši gori nam; — Kar nas Slovencev je, mi kličemo vsi: »Združena Jugoslavija naj živi!« — Sledi 280 podpisov.

Za Jugoslovansko deklaracijo se je z navdušenjem izjavo izrekla občina Radenci sodni okraj Gornja Radgona na Stajerskem.

Žene in dekleta Gabriele pri Ajdovščini slovesno izjavljamo, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo »Jugoslov. kluba«. — Želimo si skorajšnjega blagoslova miru in smo prepričani, da bo de resničen in trajen le oni mir, kateri prisvobodo. — Sledi 223 podpisov.

Jugoslov. deklaracijo je v županiji Tomaž na Krasu podpisalo 111 mož in mladeničev ter 61 žene in deklet. O ti priliki se je darovalo za Krekov spomenik 109 K, za »Slov. Matico« in C. M. družbo pa po 107 K, skupaj 323 K.

Občinski zastop občine Kred v Tolminkem okraju se je izjavil za majniško deklaracijo za vasi Borjana, Kred, Potoki, Staroselo, Robič.

Podpisovanju majniške deklaracije v Marzagah se je pridružilo do sedaj 344 oseb in sicer iz vasi Centur-Vanganelo z 212 podpisi, iz vasi Babiči z 31 podpisi, iz vasi Truške z 101 podpisi in iz vasi Marezige (zaplenjena pola po c. kr. orožniški postaji). Ob enem se nabira po celi občini tudi za dr. Krekov spomenik. Do sedaj se je nabralo 418 K 60 v.

Celokupno prebivalstvo otoka Solte za deklaracijo. Jugoslovanski klub je prejel sledečo brzojavko: Potpisano sveukupno pučanstvo otoka Solte največim oduševljenjem i najvrdšćom odlučnošću i potpunom usvaja deklaraciju Jugoslovanskog kluba u Beču 30. svibnja 1917 videći u njezinom ostvaranju jedino preuvidet k boljoj budućnosti i blagostanju rascjepkanog našeg troimenog naroda 2. Uvidi, da je za to skorije oživotvorenje spomenute deklaracije potrebit složni rad svih narodnih sila, osobito narodnog predstavništva u hrvatskom saboru. Stoka

pozivljemo i zaklinjemo hrvatski sabor, u prvome redu njegovu većinu, hrvatskosrpsku koalicijsku, neka se o ovim sudbonosnim časovima stavi na opće narodno stanovište i prihvati bečku deklaraciju kao jedini put, koji vodi do stvaranja našeg ideala Jugoslavije. 3. Zeli što skoriji mir, koji će biti opći, trajni, ako bude proveden na temelju pravednih ravnopravnosti slobode i bratstva svih naroda. 4. Izraziti svoju najiskreniju zahvalu svima, koji nastoje oko ostvarenja ovakovog mira, napose Jugoslavenskom klubu i bratskom Češkom savezu, kojima zajedno izraze potpuno puzdanje i priznanje na njihov nesebični rodoljubni rad. Podpisane: Općinska uprava, 24. društava i do najzadnjeg stanovnika otoka, ukupno 4226 potpisa (1) original, 4226 kopija. Načelnik dr. Ante Mladinov, liječnik; zaupnici: Banić, Grohotić, Galvagni; Gornje Selo, Segrić; Srednje Selo; Rubignoni; Donje Selo, i Maslinica, Bezić; predsjednik Soltanske slogs; Ema Kalebčić rodjena Marović i Vilka Mladinov za Soltanske žene i djevojke.

Slovensko ženstvo za deklaraciju.

Žene in dekleta Poljanske doline nad Skofioloko pošljajo nadaljnih 126 podpisov.

Narodno ženstvo in Novega mesta - Kandije je poslalo še 31 podpisov.

Narodne žene in dekleta iz St. Vida - Grobelno navdušeno pozdravljajo Jugoslav. deklaracijo in pošljajo 115 podpisov.

Koroške Slovenke iz Loč pri Beljaku so poslale izjavo z 275 podpisov.

Podpisane žene in dekleta iz Trnovca pri Gorici sedaj begunka na Koroškem se iz vsega srca pridružujejo deklaraciji Jugoslavenskega kluba ter kličejo: »Naprej do zmage!« - Sledi 700 podpisov.

Jugoslavensko deklaracijo z navdušenjem pozdravljajo in se ji pridružujejo z dušo in srcem slovenske žene in dekleta iz Kostela z 230 podpisov, iz Vasi z 30 podpisov, iz Jakšičev z 3 podpisov, iz Fare z 29 podpisov, iz Krkovega z 17 podpisov, iz Planine z 13 podpisov, iz Vrha z 69 podpisov, iz Kuželja z 98 podpisov, iz Nova sela z 60 podpisov, iz Briga z 16 podpisov, iz Ajbja z 50 podpisov, iz Banialoke z 18 podpisov in iz Jesenovega vrta z 12 podpisov, vse v Koroškem okraju, skupaj 642 podpisov.

Dopis iz Celja.

(Od našega poročevalca.)

Celje, 22. februarja.

Občni zbor moške podružnice Ciril Metodove Družbe v Celju se je vršil sinoči v Narodnem domu ob precej lepi udeležbi. Pogrešali pa smo žal mnogo celjskih Slovencev, kar moramo z ozirom na važnost družbe pribiti. Dr. Božič je kot predsednik podružnice v uvodnih besedah pravilno poudarjal, da družba ne izgubi svoje važnosti in pomembnosti tudi, če dosežemo svoj ideal v Jugoslaviji. Zakaj velika naloga varstva manjšin v Gradcu, raznih rudniških mestih po Gornjem Stajerskem in drugod bo obstajala še vnaprej. Celjska moška podružnica je tekom vojne precej zaostala v svojem delovanju, zato moramo gledati, da od zdaj naprej zopet zavzame svoje nekdanje častno mesto med podružnicami. Blagajnik g. Wutt je poročal o vseh štirih letih, za katere ni bilo občnih zborov. L. 1914. je bilo 50. l. 1915. 51. l. 1916. 37 in l. 1917. 83 udov, ki so plačali. Na papirju jih je bilo precej več. V letošnjem letu je plačalo doleži 59 udov članarino. Na predlog računskega pregledovalca g. dr. Juro Raškovca so bili računski soglasno odobreni. Dr. Hrašovec je poudarjal, naj bi posamezniki plačevali večjo udolino nego samo 2 K na leto, osobito taki, ki premorejo lepo preživetje. V odobor so bili izvoljeni: predsednikom g. dr. A. Božič, tainikom g. Janko Lešničar, blagajnikom dozdajni zašlužni in neumorno delavni blagajnik g. S. Wutt, odbornikom gg. Ravnikar, Petek, Kramar, Videmšek, Vuga; računski preglednikom gg. dr. Juro Hrašovec in Stermečki, delegatom za glavno skupščino gg. dr. Božič, Wutt in Rebek. Pri slučajnostih so gg. Smertnik, Gradišnik in drugi izrazili željo, naj bi podružnica po letu pripravila večjo slavnost, pa tudi skrbela za družabno življenje med celjskimi Slovenci. Na predlog g. Lešničarja se skleno, vsako prvo soboto zvečer v mesecu prirediti družabni večer. G. Rebek priporoča večjo uporabo društvenih nabiralnikov v vseh družbah in ob vsaki priliki, kakor to delajo mariborski Slovenci z velikimi uspehi. — Koncem zborovanja se je nabralo za družbo 131 K, katere se je prejšnjo nedeljo v veselju družbi v Narodnem domu nabrali 40 K pošljejo družbi. Upamo, da bo odsele podružnica svoje naloge v polni meri vršila, nele kot nabiralka gnotnih sredstev za družbno delo, ampak tudi kot eden glavnih činiteljev v družabnem življenju celjskih Slovencev.

Kako delati s sladkorjem. Včeraj sem bil slučajno priča, kako se dela s sladkorjem. Ki pride semkaj za preskrbo prebivalstva. Na kolodvoru ravna jo z njim ko evinja z mehom. Ko je železničar odprl voz, v katerem se je sladkor nahajal, se je vsul cel kup sladkorja na zemljo in vsakdo si ga je lahko pobiral. Železničar ga je grabil cele peščice in ga nosil damam v II. razred savinskega vlaka, ki niso imele toliko postojenja v sebi, da bi bile zavrnile tako postopanje. Železničarji so si ga grabili v žene. Cele vreče so bile raztrgane in sladkor je bil razsut po vozovni in po tleh. Je res škandal, da vodstvo naše aprovizacije pusti vazon tega važnega živila na razpolago takemu čisto navadnemu obropanju, ki je z ozirom na pomankanje naravnost zločin nad prebivalstvom.

Rakuška živina nerekvirirana. Iz Ljubnega nam poročajo: Dne 11. t. m. je bila iz našo občine gnana rakuširana živina na postajo Redi-

co. Med to živino sta se tudi nahajala en junc in en bik čisto druge pasme, last g. Rakuscha v Celju. Rakusch je brzojavno protestiral pri c. kr. politični ekspozituri v Mozirju, da se njegova plemenska živina ne sme rekvirirati. In zares je c. kr. politična ekspozitura brzojavno zaskušala, da se ta živina ne sme oddati državi. Ali ni to škandal prve vrste? Našim kmetom poberejo zadnjo mrvico senna in slame, vzamejo zadnji rep živine, a živina bogatega celjskega Nemca naj bi se pa na naše stroške redila v tujem okraju! Čudno je, kako je spravil Rakusch živino brez potnega lista na Ljubno; čudno, da se ta živina ne pogreša v občini celjske okolice ali mesta Celja. Zivino redi Martin Krumpčnik, p. d. Repenšek, kmet v Podplanini pod goro Komen. Koliko sladkorja, kave itd. je pač dobil od g. Rakuscha? Vprašamo se, ali junci tudi spadajo med plemensko živino? Rakusch ima baje okoli 30 glav živine v gornjegralskem okraju v reji, menda tudi v Smihelu in drugod. Zdej vemo, kako dela nemški Mišel v Mozirju za celjske Nemce. Potrebno je, da naši poslanci sprožijo zadevo v državnem zboru, da bomo videli, če so za Nemce povsod izjeme.

Strogo rekviriranje potom vojaštva se vrši sedaj v gornjegralskem okraju. V Mozirju sta se istega udeležila tudi dva častnika. Poročali bomo, kako so postopali, pozneje, ko se nabere vse gradivo. Slovenci smo pač uboge potrebnežljive pare.

C. kr. politična ekspozitura v Mozirju je postala nemška postojanka. Nastavljeni ima dve punči iz kočevskega okraja, ki znate dobro slovenski, a na vsak slovenski pozdrav odzdravljavate izziivalno samo nemški. — Pri c. kr. politični ekspozituri je bil tudi nastavljen kot tajnik neki Struc iz Galloje. Mož je rad pil in izostal včasih po več dni iz urada, a se mu ni zgodilo nič, ker je bil Nemec. Zdej, ga je pa naenkrat zmanjkalo, tla so mu postala prevroča. Mož je jako dobro živel po raznih krajih: v Lurah, na Ljubnem in v Gornjem Gradcu ter drugod. Povsod je zapustil slabe spomine, namreč dolgovce. Ogoljufal je nad 40 oseb za okroglo najmanj 4000 K. Proti njemu se vrši sodna preiskava. Zal, da se bodo upniki najbrž obrisali za posojeni denar. Ne razumemo, kako je to, da naši ljudje slepo verujejo takemu laži - klavitevzu, ker je politični uradnik, dočim bi dobremu domačinu ne posodili niti vinarja. Ali se res že bojite vsakega nemškega uradnika? Tužna nam majka!

Bočena. Naši občani so se pred kratkim brzojavno pritožili na namestništvo, da ne morejo več oddati živine. Kaj naj počne ubogi kočar, ako mu vzamejo zadnjo kravo, ki je za njega vse živice? Kak je bil odgovor? Zunan in sklicatelj občanov Fedran sta bila brzojavno poklicana v Celje, kjer imajo neki uradnik iz Gradca povedal, da se mora živina oddati, ker jo vojaštvo potrebuje. Pozabil je dodati, da civilisti lahko pokrepijo. A gospoda pri zeleni mizi, ki je našo živinorejo popolnoma uničila, naj gleda, koliko se bodo letos polja obdelala. Glad, ki vsled tega neumnega postopanja mora nastati, bodo občutili tudi ti gospodje.

Drobne novice. Vlomili so te dni pri posestniku Jožetu Puntarniku na Dobrni in sicer skozi streho. Odnešana je obleka v vrednosti 1000 K. — Pri posestniku Vebur v Smartnem pri Celju je te dni bilo ukradeni par volov. Našli so jih v hlevu posestnika Jevniška. Istotam so našli kožo in meso pri nekem drugem posestniku ukradene krave. Za zaklanje volov je bilo že vse pripravljeno. Umrl je v Ptujcu trgovec in posestnik Jožet Kasinur po dolgi bolezni: v Celju na je nenadna smrti umrl trgovec Ferd. Staudinger. — Zlato poroko je obhajal 16. t. m. veleposesnik Karl Hrašnik s svojo ženo Heleno v Sp. Poljskavi. — Na dražbi prodan bo 26. marca rudnik Haufenreith pri Weizu. Prodaja se vrši ob 10. uri dopoldne pri dež. sodniji v Gradcu. Sodno je rudnik cenjen na 310.829 K. — Cesarje je potrdil sklep štajerskega dež. odobora z dne 17. novembra, da najme komunalno posojilo pri komunalnem kreditnem zavodu za štajersko v znesku 2 milj. K v svrhu podpisa 5 milj. K za 7. vojno posojilo.

Mariborsko pismo.

(Od našega dopisnika.)

V Mariboru, 21. februarja.

Vsensemško pobiranje podpisov proti Jugoslav. deklaraciji. Vsensemški pojdejo na ceste in ulice in v hiše od stanovanja do stanovanja, pobirajo podpise za vsensemško izjavo, ki gre proti jugoslavski deklaraciji. Te podpise pobirajo tisti vsensemki, ki vedno čvsnajo na podaljšanje vojne, to so tisti vsensemki, ki hočejo, da bi si Prusi podjarmili z orožjem v rokah vse narode v Evropi, ali pa, da bi jih tako pobili, da bi potem Nemci imeli proste roke in svojevoljno tlačili vse nemenske narode torej tudi nas Slovence. Mi hočemo, da nam bodi mir v svobodni Jugoslaviji, mir in kruh! Nemci hočejo podaljšanje vojne, še več krvi in še večje stradanje! Slovinci ali Slovenci ki nemško izjavo proti jugoslavski deklaraciji podpise, priča s svojim podpisom, da mu ni za svobodno jugoslavsko državo, v kateri bi živel mirno in udobno, marveč — da je za podaljšanje vojne in za stradanje. Kdor to podpiše, ta dela proti volji najvišjega v državi, proti volji vladarja — ki je pred kratkim v svojem manifestu na vse avstrijske narode izjavil, da nima gorečnejše želje kot te, dati svojim narodom tako težko zaželeni mir! Zato: vsak pošteni Slovenec naženi nemške pobirale podpiso proti jugoslavski deklaraciji!

Kako si hočejo pomagati nemški župani iz blamaže. Da prikrijejo svojo blamažo, ki jih je na Dunaju doletela, so si izmislili sedaj tole: po svojih političnih agitatorjih razširjajo vest, da so misel deontacije ozi. protesta proti jugoslavski deklaraciji predložili na pogodbeni čas, češ, sedaj je vladar preobložen s delom(!). Pojdemo kdaj pozneje. Da dajo temu svoletu zakonov več verjetnosti namram štajerskega kalnoma, so si vna vrta na nase izmislili, da treba, da gre v imenu mariborskega okraja pred cesarja prosit odpomoči glede rekvizicije živine, dopustitja naših depozitov mariborskega

okraja. V ta namen je sklical okraj. občin. Odvor mariborski za dne 20. t. m. sejo. Tu se je zgodilo, da so prišli slovenski kmetijski župani skoro polnoštevno na sejo. Nemci v odoboru so spoznali, da so naši slovenski možje v večini in zato si niso upali z barvo na dan. Da so nameravali v seji agitirati med župani za protest proti jugoslavski deklaraciji, je razvidno iz tega, da je bil c. kr. seji pozvan celo — predsednik nemškega »Volksrata« in celjski »Amtsvorstand« dr. Ambroschitz. Slovenski župani so takoj spoznali, kam pes tace moli in niso pustili na dnevi red zaželeno agitacijo. Zgodilo se je celo, da je moral, kakor ve povedati »Slov. Gospodar«, znani štajerskijski kandidat-poslanec Girmayer, ki kliče med naše ljudi vsensemški posl. Wolla da bi agitiral za vsensemški mir — govoriti slovensko! V seji je bilo končno siletnjeno, da se odpošlje dvojavno odposlanstvo pred cesarja, ki naj prosí pomoči na najvišjem mestu za našega kmetovalca. In tu se je zopet zgodilo, da sta bila izvoljena dva zavedna Slovence, župana Černei in Glaser. ... Kakor iz vsega razvidno, se naši župani-Vsensemki komaj razvedo, ki jim jih deli slovenski stvar. Nič jim ne pomagajo zbankani Linhardi in volkstravci ali dr. Ambroschitz! Iz seje so gospodje od nemške strani šli baje silno potrti. Upali so, da bode v odposlanstvo izvoljen vsaj Franček Girmayer, pa slovenska zavednost jim niti tega ni hotela privoščiti. Tako je spaval po vodi njih drugi poskus, očrtni nas Slovence radi jugoslavne deklaracije pred vladarjem. To je hud poper, posebno še, če pomislimo, da so ga morali poslati v 14. dnevih kar dvakrat. — K temu še zveemo, da hočejo dr. Schmiederer - dr. Ambroschitz itd. najti pot, ki bi vsaj navidezno na lep način na zunanje prebrčala, da bi oba slovenska župana ne šla na Dunaj! Tudi nam poročalo, da hoče župan Ornik poslati na Dunaj pod isto pretvezo par svojih zaupnikov, ki naj bi izenačili sklep sele okrajnega občinskega odobora mariborskega, da naj odposlanci prosijo samo olajšave glede oddaje živine! Slovenski župani ptujskega okraja — pozor! Ornik - Linhard bi zamogla morda odposlati kot pooblaščenca ptujskega okraj. občinskega odobora kar na tistem par svojih spodnještajerskih somišljenikov, če ne boste na straži!

Proti našim časopisom. Vsensemški nestropnost naših poštinskih uslužbencev gre tako daleč, da n. pr. »Slovenskega Naroda« niti mestnim naročnikom ne dostavljajo redno. Večina naših naročnikov ponedeljkovega in torkovega »Slovenskega Naroda« sploh ni dobila, drugi z veliko zamudno dveh do treh dni. Nič bolje ni z »Domovino«, ki sem večnoma dohajala šele v nedeljo in ponedeljek. Na vprašanje za pojasnilo pa dobi človek navadno od nemških pismonoš — surov odgovor. Podobno se godi naročnikom »Straže« in »Slov. Gospodarija«. Našim vsensemškim prenapetjem bi naši poslanci res lahko posvetili nekoliko pozornosti in očistili pošto teh nečednih elementov!

Veliko zborovanje podružnice Maribor c. kr. kmetijske družbe za štajersko. Dne 17. februarja se je vršilo v hotelu »nadvojvode Ivana« zborovanje tukajšnje podružnice štajerske c. kr. kmetijske družbe. Zborovanje se je baviilo z vpeljavno novega davka na vinski in sadni most in z neprimernimi rekvizicijami, ki vedno bolj tlačijo našega kmeta. Zborovanje je bilo izredno številno obiskano. Prišli so zastopniki kmetijskih podružnic in zastopniki vinogradništva od blizu in daleč, iz številnih krajev Sloven. Stajerja in celo iz obmejnih nemških krajev. Govorniki so omenili v prvi vrsti oddajo živine. Kmet je že popolnoma na kanu in dežela — pred izstradanjem. Angleži so zagrozili, da nas izstradajo, c. kr. vlada pa tja načrti očitno z vsemi sredstvi pospešuje. Mariborski okraj, tako je dejal odposlanec c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, je štel pričetkom vojne 41.000 glav živine. Tekom časa je moral oddati 26.000 glav živine, vseno pa baje izkazale popis živine v našem okraju še vedno okrog 40.000 glav (!). Kako je to mogoče, je nerazumljivo, saj se je samo lani na jesen zahtevalo ponovno 4600 glav. Lahko je, da so razni župani na lastno pest javili večje število, da bi več senna dobili. Če je temu tako — bodo sledile seveda občutne kazni. Vsekako je potrebna temeljita revizija. Danes ne kaže, se zoperstavljati oddaji, tudi ne s pasivno resistenco. Nakupovalci in prejemalci se morajo že sedaj posluževati vojaške asistence, če pa ko kmetovalec se upiral, bo vojaštvo kratkoma prevzelo popolnoma rekvizicije in pobiralo vse krizem. Kmet naj zato od dvojne zla izbere manjše in županstva naj poskrbe, da se to pot rekvizicije gladko izvedo. Nato se bo preiskalo, kje tiče okolnosti, ki so omogočile, da so oblasti bile tako slabo informirane. Druga nevarnost grozi v vprašanju, kako obdelati na pomlad polja. Ne bo živine in primanjkovalo bo ruskih vojnih vjetnikov; laški so za poljska dela zelo malo vredni in sposobni. Starejši, B in C - kvalificirani letnikov, ki skoro brezposelno po deželi postajajo, letos ne bo dobili na dopuste. K vsemu temu še pride okolnost, da se mora sedaj za take dopuste vlagati prošnje pri vojaškem poveljstvu v Gradcu, kar traja tedne, predno se prošnje rešujejo. Treba poskrbeti, da bo te prošnje zopet možno vlagati pri štajerskem poveljstvu v Mariboru. Glede vprašanja novega davka na vinski in sadni most po 12 vin. in 20 vin. pri litru, se je zahtevalo, da se naj ta davek ali sploh čisto odpravi, ali pa zniža na 20 vin. oziroma 6 vin. pri litru. Velike skrbi povzroča našim živinorejcem širša se parkljava in hrastavica. Na poslednji bo lehaljo zlasti žalostni ostanki naše konjereje in grozi konjereji popoln pogin. Končno je bil izvoljen odsek, na čelu mu Girmayer, ki je imel nalogo, predložiti glavnemu zborovanju c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, vse zahteve kmetijstva mariborskega okraja. — Zelo hudi so bili nekateri zborovalci, da zborovanja ni posetiti nohen poslanec. Nemški poslanci so zborovalce kratkoma pustili na cedilu, slovenskih poslancev pa nikdo ni bil na zborovanje povabil.

Zrtev nasilnega pobiranja. V Sledfeldu je bilo zonet određeno pobiranje živeža, ki so ga nakupile stranke iz mest po tamošnjih okoličin. Dne 13. februarja je neka žena nakupila v tamošnji okoličin 26 kg svinjskega žveha no 28 kron »Vilgram. t. j. torej za 728 K. Na postati li je otročnik, ki je imel nalogo od namestništva in podpisal od namestnika Čarvija. Špeh odšel. Zena je vstopila in molčevala, da ima doma 11 otrok, da je s stradanjem spravila skromni denar. Otročnik je ostal, ker je bil sam pod kontrolo, nezrošen. V svojem obupu se je čez iztrgala ljudem in

planila v Muro. Vsi poskusi, rešiti jo, so ostali brezuspešni. — Grof Clary si redi na račun Rdečega križa, cigar deželni predsednik je, po vsej deželi svinje, zato, da živi sam v izobilju. Radi njegove spasetnosti pa mora na drugi strani osiroteti 11 otrok, kojih oče je v fronti. Razmere kot v Čulakiriji!

Nesreča v Rušah. K železniški nesreči v Rušah se nam še nadalje poroča, da je tekem enega tedna podleglo težkim ranam še troje vojakov, torej vsega četrto oseb. Vzrok nesreči še vedno ni dognan.

Kdo mora vojaške služiti in kdor ne? Posestnik nas je 35letni sin veleposesnice M. K. Matij je vdova in zelo boleha. Na posestvu je še danes 12 glav goveje živine, konj in 16 svinj. Najstarejšemu sinu je leta 1915. odrgalo obe roki v Karpatih, drugemu so odvzeli desno nogo in leži že več kot leto dni v Gradcu, tretjemu so odvzeli desno roko in bo izgubil najbrže popolnoma vnu. Dve hčeri, stari 16 in 18 let, in en Rus so edine delavne moči; posestvo obsega 186 oravov zemlje, a najmlajši sin, gori navedeni, dela službo kot častniški sluca, čeravno je bil po enoletni aktivni vojaški službi pred vojno, kot popolnoma službe neznomež, poslan domov. — V Mariboru pa živi vsepolno nemških mogočnikov, ki bi bili morali že davno v vojače, pa še eno uro niso bili v vojaški uniformi. To je pravičnost tistih Nemcev, ki so vojsko hoteli in to so žrtve onih Nemcev — »Stajerska«, ki še danes zahtevajo — nemški mir za nemško zmago!

Velike tatvine tobaka. Graški orožniki so prijeli železniške uslužbenke Heriča, Keršiča in Novaka. Pri enemu so našli svačice za približno 1700 kron, vsi tri poslednjem pa gotovine za 10.000 kron. Vsi tri so kradli na graškem glavnem kolodvoru tobačne zaloge in jih potem pod roko razprodali.

Kaj nas briga Francozi? »Marburger Zeitung« ve povedati, da na Francoskem love oblasti »Drückebergerje«. Svetujemo »Marburger Zeitung«, da pusti Francoze v stran in da si očeda vsensemške »Drückebergerje« v Mariboru.

Vesti iz primorskih dežel.

Gospod Martin Černuta iz Loga na Bovškem je bil 2. junija 1915. izgnan iz svojega bivališča. Orožniki so odvedli najprvo na Koroško, potem v Lipnico, kjer je bil konfiniran. Domov se je mogel vrniti šele koncem 1917. Jugoslavanski klub je podal interpelacijo, v kateri vpraša, kdo je zakrivil izgon g. Černute in iz kakih razlogov? Zatehva se izzoveviti razlogov in zadovoljenje za gosp. Černuto.

One gojenke c. kr. ženskega učiteljskega v Gorici, ki so v šolskem letu 1914/15 uživale državne podpore, so vabljene, da najpozneje do 3. marca t. l. naznanijo svoje naslove ravnateljstvu c. kr. goriškega ženskega učiteljskega začasnega Brno, L. pošt. prihr. 44.

Slovenski politični uradniki pod orožjem. V seji goriškega deželnega sosveta v Trstu je povedal tržaški namestnik, da mu manjka za obnovilno delo uradnikov. Povedal je, da je 14 slovenskih političnih uradnikov pod orožjem, ker znao vsi najmanj po tri jezike in so tudi drugače izborne moči. V Črnigori in drugodi jih rabijo. Apeliral je na navzočega ministra za javna dela, naj priporoči na Dunaju njegovo prošnjo, da dobimo v deželo nazaj sposobne naše uradnike, potem bo tudi obnovilno delo bolje napredovalo.

Zupanstvo Kanal naznanja svojim občanom, da se z dnem 23. februarja preseli v Kanal, kamor naj se v slučaju potrebe obračajo. Naslov: Zupanstvo Kanal, pošta Gorica.

Prometne težave za povračanje begunccev. V seji goriškega deželnega sosveta v Trstu je povedal A. Gabršček, kako so težave pri povračanju begunccev: Ministrstvo je izdalo obširno naredbo o vračanju ter je določilo skupine A, B, C. V skupini A se begunci morajo vrniti do 1. aprila, ker takrat jim bo ustavljena podpora na sedanjem bivališču. Ali, kako naj pridejo domov, ko pa je c. kr. centralno transportno vodstvo določilo le po en vlak na teden, kajti železnice od Drave doli so tako zaplene, da ne morejo vtakniti več vlakov v tedenski program! Toda, je objubil je — dalo na še ni nič. (Govornik je povedal slučaj iz okraja Oberhollabrunn, kjer so begunci stali 4 tedne pripravljeni na vrta, a so še sedaj tam, ker ni bilo vlaka!). Od »Osdrednega odobora« smo posredovali v ministrstvu za notranje stvari, da bi dajali k rednim vlakom na raznolago 1-2 voza, ki bi šla celo do zadnje postaje in bi begunci vzeli seboj vse svoje blago, da jim ne bo pokradeno. Tudi to je transportno vodstvo odreklo, ker čez Semmering ne more prikloniti niti enega voza več. Končno so nam rekli, da nam pripravijo begunce do Dunaja v skupnih vozovih, a od tu naprej naj skrbí — Osrednji odbor! Lena hvala za tako nalogo! Celu za denar ni lahko dobiti listika in še manj prostora. Listki so po 2 dni naprej razprodani. Kako torej naj pridejo begunci domov do 1. aprila? Govornik je apeliral na navzočega ministra, da bi tudi on s stališča obnove dežele priporočal na merodainem mestu rešitev transportne vprašanja.

Štirideske donuste dobijo te dni v vojaški službi za fronto se nahajajoči goriški kmetovalci.

Iz ruskega vjetništva je pobegnil Ciril Marušič iz Jameli. Pretrpel je triletno vjetništvo. Čez okone je predril 17. januarja zjutraj. Peš je hodil 21 dni, prehodil je daljavo 1400 km; na to je bil rešen vjetniškega trnjenja.

Sukurno blaro italijanskega vjetnika. V Sežani je kupila 4. nov. lani Marija Cotar od nekega italijanskega vjetnika 43 metrov sukunega blaga za 50 K. Ko je šla z blazom v Trst, jo je prijel orožnik na Opčinah in jeel vžgal blago. Na ovedbo je prišla pred tržaško sodnijo, kjer so je razložili, da je bilo to blago gotovo ukradeno in je obsodili na 2 tedna zavora. Povedala pa je tudi, da so takrat v Sežani vidi od krvi kunovali rezno blago od italijanskih vjetnikov. Tudi imeli so to srečo, da niso prišli v roke orožnikom.

Velik ribolov na Adriji. »Osterr. Fischerzeitung« poroča, da je cesar izrekel željo, naj se glede na sedanje prehranjevalne razmere napravi velik ribolov na Adriji. Prehranjevalni urad

je izdelal načrt, ki se že izvršuje. Glavna postaja ribolova je na Voloskem, od tu gre do ribiške ladje na lov. Delajo 53 tujih naprav za sušenje in prekaševanje rib.

Kradejo, ker so lačni. Kanfanarski orožniki v Istri so zadeli te dni pri Baratu na celo vrsto ljudi, ki so solili in delili ob neki pečini ukradenega vola, ki je bil vreden 6000 K. Nastala je cela bitka, ker oni ljudje so se brenili s kamenjem, kosami in s puškami in revolverji. Slednji so jih orožniki premagali in odpeljali v zapore pazinskega gradu.

Dnevne vesti.

— Vojno odlikovanje. Nadporočnik v rezervi Vladimir Mušič je odlikovan z redom železne krone 3. razreda, z vojnimi okraškami in z meči. Odlikovane je starejši sin c. kr. davčnega nadzornika v pokouju, gospoda Ivana Mušiča v Ljubljani.

— Vojno odlikovanje. Rezervni poročnik Vladimir Mušič strel. p. 3. je odlikovan z redom železne krone tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči. — Praporščak farmacevt Lev Bahovec san. st. 8. je odlikovan z zlatim zašlužnim križem na traku hrabrostne svetline. — Stotniku Emilu Knificu in poročniku Pavlu Vrbiču, oba 17. pp., je izrečeno najvišje pohvalno priznanje za istočasno podelitvijo mečev.

— Imenovanje. Za praporščaka v rezervi je imenovan as. iur. Anton Radeji z Brega pri Celju.

— Smrt na bojišču. Dne 24. oktobra 1917 je padel zadel od sovražne granate pri Soči trgovski sotrudnik g. Miroslav Gillich v cvetoči dobi 21 let. Pokojnik je bil iz znane ljubljanske narodne rodbine, je bil skrben in dober sin, zaveden Slovenec in član »Sokolac«. Naj v miru počiva v domači slovenski zemlji!

Invalidna pristojbina in vzdrževalni prispevki. Duna 1. 22. februarja. V seji odseka za vzdrževalne prispevke je bil predložen načrt za zvišanje dotedanje invalidne pristojbine. Obsega tri krajevne razrede: invalidi z izgubo poklicne zmožnosti od 20—40 odstotkov dobijo na Dunaju 30 K, od 40—60 odst. 48 K, od 60 do 100 odst. 60 K in pri popolni nezmožnosti 90 K. Drugodi v prvem in drugem razredu po 30, 45, 48, 81 K, v drugih krajih 30, 42, 48 in 72 K. Ponorečen povisek znaša 377 odst. Zakon bo mogel stopiti v veljavo 1. aprila 1918. Glede noveliranja vzdrževalnega zakona stopi na mesto 50 odstotnega 100odstotni povisek, ako se je izvršil vpoklic oziroma pravna določitev pred 1. avgustom 1916. § 6. se izpremeni tako, da za slučaj smrti ali pogrebanja se podaljša rok do konca mobilizacije. Otroci gazistov dobe oni delni znesek, ki se ga dobi po obdobju svote družinskih pristojbin od svote vzdrževalnih zneskov.

— Uradniška mesta pri vojno-kreditnem zavodu za južno vojno ozemlje. Na podlagi ministerjalne naredbe z 16. decembra 1917, drž. zak. št. 492 oziroma po štatu, razglasjen v št. 291 »Wiener Zeitung« z 21. decembra 1917 ustanovljeni vojno - kreditni zavod za južno vojno ozemlje ima oddati več uradniških mest. Zlasti se išče moči za knjigovodstvo. Ponudbe z natančno navedbo starosti, vrb, družinskih razmer, vojaškega razmerja, študij, jezikovnega znanja (prosilci, zmožni poleg nemškega še slovenskega, srbohrvaškega in italijanskega jezika imajo prednost) dotedanje službe plačilnih zahtev ter s sliko (osebno se predstaviti se želi) je vnoslati na ravnateljstvo vojnokreditnega zavoda za južno ozemlje v Celovcu, poštini predal 37.

— S pošte. Premeščeni so: poštni oficijant Jakob Macilic iz Labine v Buje; poštne oficijantke: Gizela Helmič iz Onafije v Tržič, Kornelija Colombini iz Poreča v Trst, Alice Ernst iz Buje v Trst, Marija Plavornik iz dunajskega poštnege in brzojavnega ravnateljstva v Litijo. — V pokoi sta šla poštna oficijanta Milan Pojani (Puli) in pa Natala Bernardis (Trst 1). — Umrl je poštni aspirant Leonold Martelon. — Razpisani poštini uradi: poštarsko mesto v Trstu 10 (II/1), poštarsko mesto v Ortaulju (II/2), poštnege ekspedienta mesto: v Robiču na Goriškem (III/3) in Skofljici pri Ljubljani (III/2). Prošnje je vložiti v 2 ožir. 8 tednih.

— Povišanja v davčni službi. Davčni upravitelji Robert Lindtner, Richard Delak, Fran. Uršič, Edward Schubitz, Vinko Premk, Ivan Lavrič, Fran. Bervar, Friderik Ranth, Josip Ahlin, Gustav Kerne in Jakob Milava so imenovani za višje davčne upravitelje v območju ljubljanskega finančnega ravnateljstva.

— Pisemske znamke s podobo rajnega cesarja izgube veljavo 1. marca; to so pisemske znamke po 15, 20, 25 in 30 v. dopisnice, zalepke in trikotne znamke. Tekom marca jih bo moročo zamenjati z drugimi poštними vrednotami.

— Ostanek kazni je odnustil cesar 140 kaznenem. Od teh jih je v kaznilnici v Mariboru 19. v Begunjah 1.

— Unosoblenostne preizkušnje za obče ljudske in za reučanske šole v pomladnem terminu 1918 se prične na c. kr. učiteljsku v Ljubljani v petek, dne 5. aprila ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za pristup k usposobljenosti preizkušnji je po šolskem vodstvu predložiti pravočasno c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do 23. marca v rokah izpraševalne komisije.

— Rdeči križ. — Preselitve. Od ponedeljka 23. februarja 1918 naprej ima Rdeči križ in poizvedovalnica za vojne vjetnike in pogrešane svoje pisarne na Poljanski cesti, hišna št. 4. II. nadstropje, soba št. 38 in

Predstave veseloiger

Sobota 23. februarja ob pol 6., 7. in pol 9. zvečer, neclja 24. februarja ob pol 5., 6., 7. in 9. zvečer, ponedeljek 25. februarja ob pol 6., 7. in pol 9. zvečer:

Ločena.

Sečkana Treumann-Larsenova veseloigra v štirih dejanjih.

Biser na ovratnica.

Izvrstna veseloigra.

Pri vsaki predstavi stojat, novi in razni posnetki.

— Ni na mladino. —

KINO CENTRAL v deželnem gledališču ::

Sobota 23. februarja ob 4. popoldne, nedelja 24. februarja ob pol 11. popoldne in 3. popoldne, ponedeljek 25. februarja ob 4. pop.

Družiaske predstave.

Kuščerova zadaja bitka.

Drama iz divjega zahoda v dveh dejanjih. 886

Pomožni natakari.

Veseloigra v dveh dejanjih.

Krasni naravni prizori.

Tud. za mladi o.

in v Ameriko in iz Amerike.
Ljubljana. - Telefon šte. 41

Najskupnejše izvrševanje obveznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — izplačevanje kupcev in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaj varnih prodajal samoshrambe (sales) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — **Opravilništvo a. kr. razr. loterije** Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. **Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.**

POSREDOVALNIK: Prometna banka Ljubljana. - Telefon števil. 41

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

v Delniška glavica 10.000.000 kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okrog 1.500.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira varčno dobavo in dovoljuje
aprovizacijske kredite.

Mind vojašine prost
: trgovski pomočnik :

zeli vsopiti v kako trgovino z me-
šaninam bogom. Naslov pove uravn-
Slov. Narodna pod „pomočnik“
1918 793“ 793

Na prodaj sta v Spodnji Ljubljani sredji vzel
z vodno maso ob idrijci
in lepim travnikom ter
zunaj vasi ob državni cesti
nova hiša, zidana za go-
stinstvo in pripravna za vinsko
trgovino, z vrtom vred. Po-
jasnila daje Fran Tavcen, c. kr. no-
tar v idrji. 617

Srbečica

hraste, izpuščaji, grinte in drugo
kožne nadloge odpravi hitro in si-
gurno Paratol, domače mazilo. Ne
umaže, je brez vonja, zato uporabno
tudi čez dan. Veliki lonček K 3.50
dvojni K 6.— Dalje Paratol tres-
prasek za varstvo občutljive kože
K 2.50. Oboje se dobi proti
vposlatvi zneska od lekarnarja
M. Klein Paratol tvornica v Budim-
pešti, VII-24. Rossa ulica 21.

Strokovnjak

Dr. Derč

ordinira zopet

od 2 — 3 popold.

za otroške in odrasle bolezni

Beethovnova ul. 15.

Kompletni
KURNIKI

v vsaki velikosti,

stroji za valjenje
za poljedelce in veleposesnike,
mlini za kosti

za pripravo krme (za ročni obrat in gonilo
silo) se kupijo najbolje pri
Nickerl & Co., d. z. o. z.
specijalno podjetje za racionalno
rejo perutnine in drobnjaci.
Inzerdorff 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-
ga 63 proti vposlatvi 1 K v zamikah

Trakovi za čevlje

iz celuloze, 100 cm dolgi, okrogli,
črni, neraztržljivi, cena en gros
(144 kosov). 18 K Polpodstati-
droplati (donalji) elastični, pol-
podstati na nepremični podlogi
montirani klinci iz bukovine lesa,
lahki, ne delajo šuma, gibljivi, naj-
bolje nadomestilo za usnje, za vse
velikosti čevljev, za par K 2.50.
Usnjeni podstati iz sestavljenih
usnjenih stremenov na nepremoč-
livi podlogi montirani za par za
ženske 3.50, moške 4.00; močnejša
vrsta za ženske 4.00, za moške
5.50. Varovalci podstata iz štan-
canega trdega usnja v zavojih po
6 kosov z žebelčki za otroke
1.30 K, ženske 1.80 K, moške 2.50 K.
Visoki u-nati podstati za par
1 K do 2.00. Preprodajalci, zavodi,
čevljarji dobe popust. Pošilja se
povzetju po pošti.

Jakob König, 606

Dunaj II, Bültengasse 9.

Zapirajte! Zapirajte!

Ravnokor dole

več 1000 dvanajstoric visečih ključavnic

(„Anhangschlüssel“)

ter papirnatih servijetov, kateri so
prav po niski ceni prodajo. 738
Ljubljana, Gradišča 7 — Maks Černak.

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitreje ne uporabi „Dr. Fiescha original-
nega rujavca mazila“. Brez duha in ne omaže. Mali lon-
ček K 2.50, veliki K 4.—, družinska porcija K 11.—.

Dr. E. Fieschs Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o

modernem negovanju grudi.

Izkušen svet pri vpadlosti in pomenj-
kanja bučnosti. — Pišite zaupno na
Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko
Schanzstrasse 2. odd. 41.

Izboren domači čaj

prost in paketiran, aromatičen, okusen v prijetnem zavitku kakor
tudi vzhajanje pospešujoči

1. prašek za peko

dobavlja celo po ceni trdika

Tee-Benda-Zitzkow pri Pragl.

Aprovizacijam, konsumnim društvom, bolnicam i. dr.
toplo priporočamo.

Hrvatsko-slavonsko-dalmatinska

vzorna pivnica

Avrel Prevendar, Zagreb, Kaptol 2

priporoča svojo veliko zalogo

starih in novih vin ter žganja.

Pristna slivovka, tropinovec in pelinovec.

Cene zmerne.

Postrežba solidna.

Alfonz Breznik

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15

(Raspoti nunske cerkve.)

Največja in nespodobnejša turška in izposojevalnica
klavirjev, pianov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska
zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikali. Klavirje prvih
c. kr. dvornih in komornih tiskov: Eschenorfer, Förster, Rudolf
Stelzhammer, Böhl & Heitzman, Gies in Hofmann imam edino
izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzi-
fikativ in navideznega „pofelnja“.

Uglajevanje in popravila
strokovnjak in cen.10 letna postavnica
vsega garancija.

Konjsko zimo

vaško možino, kupuje Mikael Mihelič, šetar v Ljubljani
Selenburg va ulica št. 1, nasproti kazino 517

Specijaliteta I

Čaini-rum-nadomestilo „RUMODOR“

Nadomestek za citrons „HELZITERIN“ neravnost pri izdelovalcu
SIGMUNDU ALTBACHU, DUNAJ VI.
Kasernengasse 22. Odd. 20, brzojav 4133. 743

Cenik na zahtevo. : Naslov za brzojavke: Likö-Fabrik, Wien VI.
Telefon 46.208 Telefon 46.208

„ARTIKA“ jako fino lepilo

alkalija prosto, kot nadomestilo za arabski gumi in dekstrin
tako za rabo, v tenkih plasteh namazano, skoro brezbarvno, hitro
se sušuje lepilo, ki se izobno sprime, za vso karonažno industrijo
za nalepljenje etiket na papir, usnje, steklo in pločevino posebno
prikladno, dobavlja v posodah 5, 12 1/2 in 50 kg, v sodih 4 250
kg iz tovarne nevestevši embalažo 4446

CEH & BLITZ, Dunaj XX/2, Dresdenerstrasse št. 82.

Sijajno lepo lice

in mladostno svežo, rožnato polt do pozne starosti ohranilo žene in
dekleta, če uporabljajo moj tisočkrat preizkušeni in od zdravnikov stro-
kovnjakov dobro priporočeni recept (p. dr. Lelsson). Tisoči zahvalnih
pism. Možni, nege, ogrci, lišaji, guba, rdečica obraza garantirano
sigurno izginejo. Pošljem prepis recepta vsakomur zastoji. Pišite
tako na

Fr. Meuschik, Dunaj 62., prašal 1. oddelk 7.
Zeti se zn-mke za odgov. r. 29

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

le imela konec leta 1916 vlog K 66,300.000—
hipotekarnih in občinskih posojil „ 27,600.000—
rezervnega zaklada „ 2,500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.
Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima voljane lične domače hranilnice.
Posoja na zemljišča in posojila na Kranjskem proti
5%, izven Kranjske pa proti 5 1/2% obrestim in proti
načrtni 1%, oz.roma 1.%, odplačevanju na dolg.
V podpiranju trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre
in zelo gaseče si
lahko vsak sam
priredi z mali stro-
ški. V zalogi so
-novi za: ananas,
jabolčni, grenadi-
ni, malinovec, poprova
meta, muškatelec, namerantalk, dišča
perla, visnolevec.

čustiti se ne more. Ta domača pijača se
lahko pripravi hladno, postavi vročo, namre-
stoma in španje Soveri a natus'aim navodilom
spisane K 12. franco po pov. et'a.
JAN GRODICH, drož. pri angeli, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu

če ne odmeniš
krona Grodich
zavest spredaj,
prati vrstkom vse
celotno popo-
maro, ostane
ovrhilna, ovred-
njenost pijače
id. in so obrati

točno minotno avro in neino. Cena K 9.6
a post. rino. red. 3 nortio stanele K 7.
6 parcij K 32.50 Vse bres karih madalet
mletoke. Naslov za naročila:
JAN GRODICH, drož. pri angeli, Brno 639, Mor.

Dijamantna rezila za steklo.

Diamantov za ste-
klarje morem zač.
dobaviti samo št
4 za K 11 70 in št
5 1/2 za K 16 — ker
e dov. dijam. pre-
rovedan in je su-
rovo blago zelo
težko in le po vis. cenah dobiti

Porto za rovezje 85 vin Za re-
cino in solidno blago jamči
JAN GRODICH, drož. pri angeli, Brno 639, Morav.

Framydol je sredstvo

za pomlajenje las.
ki rdeče svetle in sive lasi in bra-
do za rjavno temno pobara 1
steklica c. polk. vred. 2.70

Režnja
upda, ki sivo pordeci: be-
da hca. Učinek je čudo-
va 1 steklica c. polnino vred K 2.45.
Naslov za naročila:
JAN GRODICH, drož. pri angeli,
Brno 639, Morav.

V prometnem kraju bodisi v Ljubljani ali

v drugem mestu se išče boljša

gostilna ali manjša restavracija
v našem ali zakup. Prijazne ponudbe se
prošijo pod šifro „M+I 1918 853“ na
upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

„Kuba-Kava“

nadomestilo

„Milka“.

„Sopulin“ najbolj priznan lug.
Popper, cimet, paprika, zafran, klinčki,
anilin-sladkor, prašek za peko, milo
za raziranje, toaletno milo in vsi ostali
specerijski-kolonizalni predmeti dobijo
se edino pri

Gjorgje Vučković-u.

Prva zagrebška imortna in eksportna
agentura in komisijonalna trgovina in
skladišče na debelo.

Zagreb, Nikolićeva ulica št. 9.

Barve

za obleke

najboljše, nestrupene

50 kron za 100 zav.

od 1000 zav. naprei po K.

40.— za 100 zav. Trgovci,

zahtevajte cenik drugih pred-

metov, ki se dnevno potre-

bujejo. 829

RUDOLF COTIČ, Vrhnika.

LASNE KITE

najboljše kakovosti po 10,
14, 18, 20 in 24 kron; lasne
podloge in mrežice, lasne
masti, puder itd.

Kupujem zmedene
ženske lase.

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Pozor! Zaradi vojakov in v
vojsko službovanje je lokal
odprt samo zaprosila blaga in
sicer vsaki dan samo od 9 do 11/2
in v nedeljo od 9 do 11 ure de-
poldan.

Papir in pisalne potrebščine

vsake vrste, 834

umetniške razglednice

v bogati izbiri, mape s pisemskim
papirjem 10x10, kasete s pisem-
skim papirjem, pivnike, kancelijski,
pisalni, tiskovni in zavojni papir,
peresa, svinčnike dobavlja

V. ZELENKA,

zaloga papirja en gros in poštini kart

Praga-Smichov, Královská tr. 40.

Vzorčna pošiljatev v 5 kg. Poštni
zavoj se na željo pošlje po pov-
zetju. Pri večjih naročitih specij-
jalni oferti. Zastopniki se sprejmejo.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 209,707.065-70.

Glavnica K 40,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizacijske nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

SLAMOREZNICE,
gepeljni, MLATILNICE
so na prodaj, drugi poljedelski stroji se
pa lahko naročajo pri **FRANC HATTI,**
Ljubljana, Martinova cesta 2. 813

Zahtevajte zastoj in
poštne prosto moj katalo-
g s slikami ur, zlatnine,
srebrnine, godb. instr. itd.
JAN. KONRAD
c. in kr. dvorni založnik
v Mostu (Brüx) št. 1958.
Niklajte ali jeklene anker-ure K 26,
28, 30, bela kovina (Gloria-srebro)
goldin ali jeklo, remont. z dvojnimi
pokrivalom K 35, 40, 50, 60, violine
K 22, 24, 26, harmonike K 26, 28 in
višje. Za ure triletna garancija. Pošilja
se po povzetju. Izmena dopuštna ali
651 denar nazaj.

Stampilje
vseh vrst za urade
društva, trgovce itd.
ANTON ČERNE,
graver in izdelova-
telj kantičnih
stampilij
LJUBJANA, Dvorski trg št. 1.

Prej v **F. Batjel** Prej v
Gorici. Gorici.
Gorica — Ljubljana
Stalna ul. št. 2. Stari trg št. 20
Moška in
ženska
dvočkolesa
novega vzorca.

Šivalni stroji, gramofoni,
električne žarne svetilke
že kompletne od 2 K.
Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce.
Mehanična delavnica
na Starem trgu št. 11
v Ahačičevi hiši poleg goristi kleti.

Ivan Bizovičar
umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana 839
Kolezijska ulica št. 16
priporoča svojo bogato opremljeno
vrtnarstvo ter okusno izdelane
vence, šopke in travoke.

:: Izposojevanje ::
ob mrtveških odrh drevesne
cvetice, kakor tudi najfinejše
dekoracijske cvetice za dvo-
rane in balkone ::
Vsakovrstne sadike
do najzlahnejših cve-
tic in zelenjadi. Spre-
jemam naročila na de-
želo. Vsa naročila se
izvršujejo točno in
solidno.
Brzojavke: I. Biz-
ovičar, vrtnar,
Ljubljana.

SOLALInajboljše cigaretni papirji
trgovina z cigaretnim papirjem družba z omejeno zavzem Dejvusch, Salicija.

877

G. F. Jurásekuglaševalec klavirjev in trgovec z glasbilo
Ljubljana, Wolfova ulica 12.Edina konces. tvrdka za uglaševanje
klavirjev in harmonijev ter popravila
vseh glasbil. Vsa ta dela izvršujem stro-
kovno in ceno. Glasbenim šolam ugla-
šuje izključno le **G. F. Jurásek.**Velika izbira
najnovejših umetniških razglednic.
Marija Tičar, Ljubljana.

457

Priporočam posebno
damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.Najnovejša **KOSTUME** Najnovejša
Plašče, jope
Zalno — domače obleke
Perile, čepice, sportne
klobuke in stozalke.
BLUZE **KRILA**
Otroške oblekice in obleke za mladenke.
Higienično perilo in druge potrebščine za nevarnejšnje.
Pošilja na izbiro tudi na deželo.**Prednaznanilo!!!****Damski salon prve vrste
za klobuke****Mimi Sark, Ljubljana.**Usojam si vsem velespoštovanim damam
vijudno naznaniti, da otvorim moderni dam-
ski salon za klobuke, ter vijudno prosim,
— da se v toliko počaka, da pripeljem —
čisto novo nabavljene modele.

792

**Modni salon
Stubly-Maschke**Zidovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.Priporoča za
spomladansko sezijo
svilene klobuke
in čepice
najnovejših oblik
za dame in deklice
Popravila se sprejemajo.
Žalni klobuki vedno v zalogi.Naslov za pisma:
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Zahtevajte slovenski cenik!
Priporočamo edino najboljšo šivalne stroje tvrdke:
Jos. Petelinc, Ljubljana,
poleg frančiškanskega mostu, levo,
3. hiša ob vodi.
Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh
sistemov v poljubnih opremljenih za obrt in rodbino.
V zalogi igle, olje, ter deli za razne stroje.
10 letna garancija!
Dostavitev strojev takoj! Ponk v voženju brezplačen!Uljudno naznanjamo, da smo prevzeli s 1. februarjem
tekočega leta
trgovino s semeni **Peter Lassnik**
Ljubljana, Marijin trg.
Le to bomo vodili dalje pod protokoliirano firmo
Peter Lassnika nasl. Sever & komp.
ter trgovino še bolj spopolnili.
Prosim Vas, da nam svoje zaupanje poverite, ter bi-
ležimo z odličnim spoštovanjem
Sever & komp.

CIRCUS WOLFSON

:: pride ::
v kratkem za en
teden v Ljubljano.

Medkupim vsako množino. Ponudbe z na-
vedbo cene in teže, event. vzorec na
trgovino 767**SREČKO TEKAUC, ZAGREB.****Rabljene
STEKLENICE**mineralnih voda, vina, konjaka in šam-
panja od 2/3 l do 1 1/2 l kupi na vagone
od 10.000 K naprej 796**A. KOHN, Praga, Karlin,**

Rokycan ul. 15.

Nakupovalci se sprejmejo.

Josip Jugpleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občin-
stvu za vsa v to stroko spadajoča
dela. Jamčim da delam samo s
pristnim firnežem.

Solidna in točna postrežba.

Kupim zopetv vseh (tudi malih) množinah 608
šlak, orange . . . K 100.— za kg
rubin . . . 80.—
kafo v kosih . . . 100.—
boraks v kosih . . . 25.—
salmiak v kosih . . . 20.—
žveplo v palicah . . . 24.—
gumi arab., prima . . . 40.—
gumi tragant, bel . . . 30.—
likavne (šmirgel) . . . 80.—
pole št. 0—6 . . . 80.—, 100**Georg Faludi, Budimpešta**
V. Lipot-kőrut 12.

Telegr. naslov: Indicator Budapest.

**Nadomestilno
toaletno milo**parfimirano
v elegantnih kartonih
fino opremljeno
ducent 14-40 kron.Trgovci večji popust!
Dobiva se pri tvrdki**Milan Hočevár**
Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 28.

Po pošti pošilja se le od 5 ducentov naprej

Podružnica Ljubljana.

JADRANSKA BANKA

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 12,000.000.

Rezerve: okrog K 1,000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.
KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.Centrala:
Trst.
Podružnice:
Ljubljana
Bela
Koper
Metković
Opuzen
Solin
Šibenik
ZadarESKONTA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
KDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.
PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslovi: JADRANSKA.

Telefon št. 257.